

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

DET FINNS MÅNGA TANKAR OM GUD. FINNS GUD? OCH I SÅ FALL: ÄR GUD "PERSONLIG", EN ANDE, VÄRLDSSJÄLEN, JESUS KRISTUS, KRISHNA ELLER NÅGOT ANNAT? I INDISKT TÄNKANDE FINNS IDÉN ATT GUD ÄR INOM DIG SOM DET SOM DJUPAST SETT ÄR DU. DU ÄR GUD. ALLA ÄR I BOTTEN AV SITT VÄSEN GUD. DIN NÄSTA ÄR DU SJÄLV I ANNAN FORM. I DETTA NUMMER SVARAR EN DEL AV VÅRA LÄSARE PÅ FRÅGAN "VAD ÄR GUD?".

Frivillig enkelhet

På nätet finns en hemsida som heter Frivillig enkelhet, <http://hem.fyristorg.com/enkelhet/Boktips.htm>. Den handlar om att leva ett enkelt men rikt liv och innehåller fin läsning. Bl a finns där en utförlig sammanfattning av en bok av Cecile Andrews, *The circle of simplicity. Return to the good life*, som handlar om en livsstilsrörelse i USA, *Voluntary Simplicity*, frivillig enkelhet.

Sammanfattningen är gjord av Jörgen Larsson.

Inom frivillig enkelhet-rörelsen söker man ett nytt sätt att leva. Amerikanska äkta par, skriver Cecile Andrews, ägnar i genomsnitt 12 minuter om dagen åt att prata med varandra och 40 minuter i veckan åt att leka med barnen. "Det känns som att vi ständigt rusar." 36 procent av amerikanerna känner sig ensamma. Massor är uttråkade.

Det amerikanska samhället är dessutom mycket tävlingsinriktat och "icke-omtänksamt". Konsumtionen är hög. "Shopping är idag den mest populära aktiviteten utanför hemmet." I reklamen finns budskapet att om man vill bli lycklig, så skall man köpa.

Mot den här bakgrunden söker allt fler ett nytt förhållningssätt till livet.

Henry David Thoreau citeras: "Mycket av lyxen och de så kallade bekvämligheterna i livet är inte bara onödigt utan även hinder för mänsklighetens utveckling."

Thoreau har även uttalat att han inte, när han ligger för döden, vill upptäcka att han inte har levat. Den tanken, att det gäller att verkligen leva, att känna sig fullkomligt levande, är kärnan i Frivillig enkelhet.

Duane Elgins bok "Voluntary Simplicity" (1981) tas upp. Den handlar om en väg till ett liv som är enkelt till det yttre men rikt i det inre.

Att finna en mening i sitt liv kan vara känslan att man åstadkommer något som är betydelsefullt, att man gör något som stämmer med ens värderingar och som innebär att man finner sitt autentiska jag, dvs vem man innerst inne är.

Att finna och leva efter sin "pas-

sion" är att kunna göra det man gör med övertygelse och entusiasm. En del människor letar efter ett kall, något som de känner att det är meningen att de skall göra – som Mihaly Csikszentmihalyi skriver i boken "Flow": "något som tar oss in i en annan dimension, något som får oss att glömma tiden".

På arbetsplatser möter man många bittra människor, som gör samma saker år efter år, aldrig tar några risker, som gnäller och hittar fel hos andra. Det är människor som aldrig har kommit igång med att göra det som de tycker om.

Ett råd:

"Ett sätt som kan hjälpa en i sökandet efter sin passion är att varje kväll tänka igenom dagen och fundera ut vad man verkligen tyckte om och vad som gav njutning."

Vad är "mening"?

"Mening är att hitta en känsla av mål, det som svarar på frågan: Hur kan jag ge mitt bidrag till mänskligheten, till det allmänna goda? Hur kan jag känna att mitt liv är betydelsefullt?"

Ett kapitel handlar om att leva i gemenskap med planeten. Där står bland annat att man skall äta mindre kött, eftersom det är nyttigt att göra det och eftersom fodret till djuren i stället kan användas till svältande människor.

En del av boken handlar om andlighet. Vi läser att även om vi alla kan göra positiva förändringar i vårt liv, såsom att begränsa vår konsumtion och hitta vår "passion", så kan livet i alla fall vara världsligt och trist. "Vi kan fortfarande lida av att vi har en sovande själ. Vi vill att våra dagar skall glöda, att energi skall bubbla upp inom oss."

Andlighet är inte bara religiösa upplevelser, utan kan också omfatta bl a naturupplevelser och kärlek. "För mig är en andlig upplevelse något som fyller mig med glädje och livskraft."

"Jag har aldrig haft en andlig upplevelse under en gudstjänst, men jag söker något", skriver Cecile Andrews. Det hon söker är en upplevelse av sammanhang, entusiasm för livet, livsenergi, inspiration. "Upplevelsen skulle innehålla en kontakt

med min inre röst och en känsla av samhörighet med ett högre jag."

Vårt västerländska tänkande hindrar sådana upplevelser.

Charles Tart beskriver i sin bok "Living the mindful life" vad han kallar "västvärldens troslära":

"Jag tror att det materiella är den enda verkligheten, att universum kontrolleras av fysiska lagar. Jag menar att alla idéer om gud, upplysta människor, profeter eller icke-fysiska varelser eller krafter är vidskepelse och vanföreställningar. Livet i stort och mitt liv har inget mål och ingen mening."

Närman har bett människor att läsa upp denna troslära, säger de att de känner sig deprimerade, ledsna, små och instängda. Men många godtar denna syn på livet för att känna sig accepterade i den akademiska världen.

Cecile Andrews kommer också in på Matthew Fox, en nytänkande kristen. Fox berättar att han lärt sig glädje av amazonas-indianerna: "De upplever mer glädje på en dag än vi gör på ett år. De undrar varför amerikaner är så ledsna hela tiden."

En människa kan inte leva helt och fullt, om hon inte hittar en andlig kontakt med naturen, skriver Cecile Andrews – om inte moderna människor har den kontakten, så kan de inte arbeta för mänskligheten eller naturen. "Om man inte älskar naturen, kommer man inte att uppmärksamma att vi förstör den."

Amerikanska indianer säger att *allt i universum är levande och vi är alla besläktade*. Den vite mannen idag ser istället ett i huvudsak dött universum, som regleras av naturlagar.

Andlighet i vardagen kan innebära att leva som om varje dag är helig, och detta kan vara lika viktigt som att arbeta för stora samhällsförändringar.

The circle of simplicity tycks vara en bok med mycket livsvisdom. Den kan väl Energica ge ut i en svensk översättning?

SM

SÖKAREN
Adress Box 10
663 21 SKOGHALL
Telefon 054-51 89 00
Fax 054-51 89 02
E-post red@sokaren.se
Postgiro 70 60 47-8
Bankgiro 372-8128
Hemsida på Internet www.sokaren.se

Redaktör och ansvarig utgivare Sven Magnusson

Prenumeration Helår (6 nr) 260:-
Halvår 160:-

Annonser Ring för prislista

Tryckeri Wallin & Dalholm
Lund

ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Frivillig enkelhet	2
Kerstin Stina Carlsson: Sökandet efter livets mening	4
Birgitta Larsson: Min tro: Veda	7
Gunnar Matti: Parapsykologin	8
Varia	12
Visdomsbladet	14
Café Sokrates	16
Björn Sahlin: Gud kan bara vara en personlig, inre erfarenhet	18
Bertil Falk: Krönika	20
Medvetande är världens grund	21
Nils-Olof Jacobson: Hundraårig poet	22
Bokfloden	23
Läsarforum	26
Jan Torberntsson: Debatt på nätet	29
En inre röst	30
Gåtan	32

Obs! Farligt att leva!

Du som vandrar omkring i Sverige, se upp med vad du gör! Några felsteg och det kan vara ute med dig!

Kanske lever du i godan ro i tron att de som bestämmer är kloka människor som eliminerar allt skadligt – Sverige är ju inte idag som på den mörka medeltiden! Nu har vetenskap och upplysning ersatt okunnighet och vidskepelse.

Men samhället leder dig inte i ett hälsosamt liv. Det saknar ännu vishet. Det låter dig fritt köpa skadliga varor, till exempel tobak. Detta är ett dödligt gift och borde vara förbjudet. Nu måste du *själv* fatta beslutet att inte använda tobak.

Du bör alltid tänka själv och inte lita på att de som styr samhället besitter kunskap och klokhet.

Visheten är ännu i sin linda.

Det raffinerade sockret används i en stor del av alla födoämnen trots att det är onaturligt och därmed ett farligt gift. Men sanningen om sockret har inte gått upp för de styrande.

Du måste *själv* fatta beslutet att undvika sockret. Samhället leder dig inte på en väg som till hälsa bär.

Du måste *själv* tänka igenom hela din livsföring. Samhället ger dig inga goda regler eller förebilder.

Det finns öar av kunskap och klokhet. Till dem räknas den vegetariska hälsorörelsen, som borde kraftfullt stödjas av samhället. Nu får du *själv* leta dig dit och tadel av dess kunskap.

Mjölk dricker vi som kalvar. Men det är inte avsett att vara en dryck för människor. Mjölk kan vara ett lämpligt tillskott till vegetarisk kost, om det används med måtta. Men du måste *själv* bestämma dig för att vara försiktig med mjölk.

Att ett alltför stillasittade liv är livsfarligt poängteras inte av dem som styr vårt samhälle. Men kloka röster om behovet av motion börjar höras i samhällsdebatten. Du får *själv* besluta att följa dem.

För att inte bidra till lidandet hos de djur, som människan har hand om, måste du *själv* ta ställning för ett mer moraliskt liv – om du nu vill leva ett moraliskt liv. Den kristna religionen har en etik som inte sträcker sig ut över hela skapelsen, utan nöjer sig med att framhålla *människan* som "Guds avbild".

Genom att kristendomen lär att Bibeln är Guds ord och Jesus Guds son har den låst fast sig i en otillräcklig föreställningsvärld och utvecklas inte vidare. Kristen etik omfattar inte djuren. Du måste *själv* göra din etik större. Samhället leder dig inte. Kyrkan leder dig inte.

Du kan säkert utöka listan över sådant i din livsmiljö, som du bör vara på din vakt mot.

Lev inte ett tanklöst svenssonliv, för det är livsfarligt! Försök att tänka och handla självständigt!

Men det är inte alltid lätt att skilja sig från sin omgivning. Man vill gärna vara välanpassad och i harmoni med dem man har omkring sig. En avvikare blir lätt ensam eller i värsta fall utmobbad.

Om du vill göra propaganda för en annorlunda livsstil, så kan det vara beundransvärt, men det kan vara klokt och förståeligt om du "ligger lågt" och inte utmanar din omgivning.

Du kan ju säga exempelvis: Jag är vegetarian av övertygelse. Punkt.

SM

Kerstin Stina Carlsson

Sökandet efter livets mening

Meningen med våra liv är att uppleva vår egen och alla andra varelsers gudomlighet.

WILLIGIS JÄGER

Denna artikel bygger i huvudsak på första kapitlet i boken *Search for the Meaning of Life. Essays and Reflections on the Mystical Path* av Willigis Jäger, benediktinermunk och zenlärare i Würzburg i Tyskland. Han har skrivit flera böcker varav en finns på svenska. Den heter *Kontemplation* och är utgiven på förlaget Åsak 1990.

Dagsmedvetandets begränsade synfält.

Människans vanliga dagsmedvetande kan liknas vid en passagerare ombord på ett fartyg. Passageraren kan se lika långt bort som till horisonten. Men det som ligger bortom horisonten är långt större och mäktigare än det som finns framför den. Vårt ego-medvetande känner bara igen den verklighet som är tillgänglig för förnuftet och våra sinnen. Det som ligger bortom förnuftets och sinnenas kapacitet är emellertid mycket större och kraftfullare.

Det perceptionsfält som är öppet för vårt ego-medvetande är således begränsat. Vi befinner oss i ett kosmiskt system vars verkliga dimensioner inte är gripbara för detta medvetande.

Den materialistiska världsbilden

Den vetenskapliga världsbild, som har sitt ursprung i den newtonska fysiken ser det som självklart att alla fenomen i kosmos har sin grund i materia. Men denna princip är inte längre hållbar. Materiens grundstenar är till sin natur icke-materiella. Universums fasta byggstenar är inte statiska utan dynamiska. Och kontinuiteten i våra

liv ligger inte i vad vi är nu utan i vårt varandes kärna som vi har med oss genom alla former av existens.

Enligt dagens vetenskapliga uppfattning har universum funnits till i c:a 15 miljarder år, en tidsperiod som det kan vara svårt att föreställa sig¹. Förmodligen kommer det också att fortsätta existera en hel evighet till. Angående vårt förhållande till universum har någon liknat oss vid en icke läskunnig person som ska försöka tolka en storslagen dikt. Eftersom vi inte kan läsa eller skriva, granskar vi dikten omsorgsfullt och noterar att några tecken ständigt återkommer. Så vi börjar räkna dessa tecken, organisera och katalogisera dem. Slutligen konstaterar vi att våra noteringar innehåller så och så många A:n, B:n och C:n osv. Vi känner oss stolta över vår forskning, men vi har ändå inte den minsta förståelse för dikten som helhet. På samma sätt som dikten gäcker den icke läskunniges förståelse gäcker universum också vår förståelse. Universum tycks vara organiserat på ett icke rationellt sätt och rationaliteten utgör bara ett av alla "datorprogram" som Universum (Gud) använder.

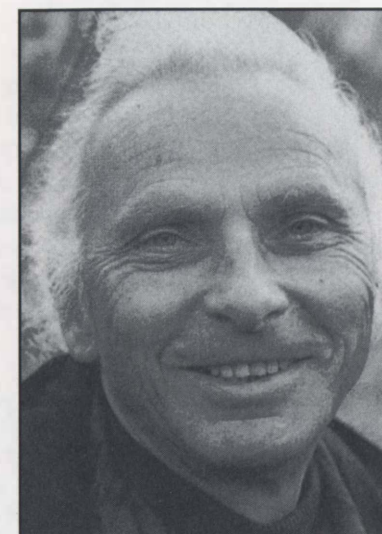
Våra liv har en unik betydelse

Vad har då våra liv, som kanske varar ungefär 80 år, för mening när vi jämför det med Universums kolossala tidsrymder? Vad betyder 80 år när man räknar i miljarder? Vad betyder en dag eller en timme? Vad betyder ett krig på denna lilla prick i rymden, kallad jorden? Och hur viktig blir en personlig förolämpning, som kan få oss att tappa all sans och vett i detta storslagna sammanhang?

Utifrån detta perspektiv kan man

också fråga sig varför vi tar oss själva och våra liv så allvarligt? Varför gör vi så stor sak av det? Förklaringen är att det är våra egon som håller oss fångna och dramatiserar händelser och blåser upp dem till blytunga vidunder som gör livet tungt och besvärligt att leva. Om det skulle bli ett kärnvapenkrig som gjorde vår planet obeboelig under flera miljoner år, skulle det inte ha någon speciell betydelse för evolutionen i stort. Sådant händer hela tiden i universum. Galaxer kommer och går och säkerligen finns det även miljoner andra planeter där det existerar intelligent liv. Det lilla dammkornet i rymden som är vår jord, befinner sig mitt bland miljarder andra stjärnbilder i kosmos oändliga storslagenhet som har existerat i miljarder och åter miljarder år. Men för evolutionen på det lilla dammkornet som är vår jord vore naturligtvis ett kärnvapenkrig förödande.

Vad får då nuet för betydelse i ett perspektiv av miljarder ljusår? Vad kan ett människoliv som bara räcker några få decennier betyda? Alla personliga problem, alla Homo Sapiens problem (den art som under några hundra tusen år har haft gåvan till självreflektion) borde få en helt annan dimension. Det större perspektivet skulle kunna ge oss en känsla av glädje och lättnad. Det är den sortens glädje som Jesus ger uttryck för när han talar om himlens fåglar som inte inte sår och skördar och markens liljor som inte arbetar och spinner². Emellertid kanske det också kan få en del människor att tro att de kan sitta och rulla tummarna eller dra sig tillbaka i kontemplation. Den slutsatsen har emellertid alla religioner tagit avstånd från. Vår existens har en unik betydelse. Det är när vi är

Willigis Jäger

vad vi är, som vi uttrycker det gudomliga livets unika och omiskännliga uppenbarelse precis som fåglarna och liljorna uttrycker sin uppenbarelse av det gudomliga.

Vi ska inte förstå vår existens som något som varar i c:a 80 år för att sedan oåterkalleligen ta slut med en dröm om att hamna i himlen eller i Guds rike. Gud är inte statisk; Gud är vila och rörelse. "Gud är ett verb"³. Att uppleva denna rörelse av födelse och död är himmelriket.

Uppenbarelse = Upplevelse

Vi tenderar att tro att Guds uppenbarelse är något vi redan har fått ta del av. Gud lät en profet uppleva någonting och profeten i sin tur satte ord på upplevelsen och förkunnade den sedan för alla andra. Vi antar att samma sak gäller Jesus.

Men både Österlandets och Västerlandets mystik anser att uppenbarelse betyder upplevelse. Det Gudomliga uppenbarar sig för människan mycket tydligare och mera direkt i ögonblicket. Då i det direkta ögonblicket kan människan finna Guds verkliga närvaro. Bara då kan vi (upp)leva Gud. Med hjälp av förnuftet kan vi bara veta om Gud.

Man kan använda exemplet med grenen och trädet. När grenen upplever sig själv som en gren, uppfattar andra grenar runt omkring sig och hör talas om stammen och roten på trädet, då upplever den sig själv så att säga med ego-medvetandet. Men när grenen upplever sig själv från sitt inre, uppfattar den sig som ett träd. Då lär den sig vad den egentligen är.

Detsamma händer med människan. Så länge som vi känner till Gud enbart med

hjälp av förnuftet, är inte vår kunskap av så stort värde. Men om vi inifrån upplever och blir medvetna om vilka vi verkligen är – det är en holistisk erfarenhet.

Mystiker upplever en multidimensionell värld. Om de försöker fånga den världen med ett abstrakt och konceptuellt språk blir det bara ett stammande försök. Det betyder emellertid inte att de inte kan lämna någon sorts redogörelse. Mystiker har alltid ramat in sina erfarenheter med bilder och föreställningar. Men de vet att dessa inte är absoluta sanningar utan fönster som visar på ljuset som lyser upp dessa fönster.

Meningen med livet?

Vad är meningen med kosmos? Vad är meningen med ett träd, ett djur eller en människa? Poeten Angelus Silesius som levde på 1600-talet skrev: "Rosen är utan ett Varför, den blommar därför att den blommar. Den framhäver inte sig själv och den frågar inte heller om den får en bra och synlig placering i våra rum."

Har vår existens på jorden någon hållfastare grund än detta? Varför inte blomstra och sedan försvinna som en blomma? Hildegard av Bingen sa att precis som örterna blommar och ger ifrån sig sin doft och ädelstenarna sprider sin glans, så är det också människans uppgift att ge ut av det hon har fått. Hon liknade oss också vid speglar som ska reflektera den gudomliga gnistan ut mot vår omgivning. Vi kan inte söka meningen med existensen utanför den utan den måste baseras på själva existensen och den är ytterst värdefull. Under den delen av våra liv har vi nämligen möjligheter som andra uttrycksformer för existensen inte har.

Vårt ego-medvetande hindrar oss emellertid från att uppleva vårt sanna varande. Vi vet inte vilka vi är. Och vi kan faktiskt inte heller veta vilka vi är. Vi kan bara uppleva det. Vårt egomedvetande avskärmar oss från upplevelsen av Varandet, inte från Varandet självt. Men om vi är avskärmade från det gudomliga Varandet så får det inte heller något inflytande på våra liv. Ett enbart filosofiskt, teologiskt, rituellt och sakramentalt möte med det sanna Varandet kan inte helt och hållet utlösa all dess kraft. Alla uttrycksfulla religiösa former är emellertid avsedda att leda oss till en djupare upplevelse av det Gudomliga.

Upplevelsen av gudomlighet

Meningen med våra liv är att uppleva vår egen och alla andra varelsers gudomlighet.

Det innebär emellertid inte att vi är gudar. Vi upphör inte att vara människor men vi inser, att vår mänskliga form är ett uttryck för Gud. Om inte den kristna mystiken sålats genom den dogmatiska teologin talar den lika tydligt till oss om detta förhållande som den österländska mystiken gör. Johannes av Korset säger t.ex: "Vårt uppvaknande är Guds uppvaknande och vår uppståndelse är Guds uppståndelse." Detta uttalande kan förstås som något som händer i vårt inre. Vi "vaknar upp för", d.v.s. inser, att vi är en del av Gudomligheten och den insikten kan transformera oss som människor och åstadkomma en ändring av våra värderingar, d.v.s. vi låter gamla ego-baserade värderingar "dö" och därigenom "uppstår" vi till ett nytt sätt att leva. När Jesus sa att vi måste födas på nytt för att komma in i Guds rike, handlar det om samma sak⁴. Guds rike är här och nu.

Den Yttersta Verkligheten har ingen utsida eller insida. "Vågen är inte utanför havet. Vågen är havet men ändå inte." De österländska mystikerna kallar detta förhållande "inte två" (the Not Two). Om man ser på havet uppfifrån, så finns det tusentals vågor men om man ser det från djupet finns bara oceanen.

En annan metafor som hjälp för förståelse är att föreställa sig en linjal. Den ena sidan av linjalen visar måtenheterna och den andra sidan är tom. Båda sidorna utgör ändå linjalen. De två sidorna tillsammans upplevs som en enhet. På samma sätt upphör en människa inte att vara människa när hon upplever Gud, men hon upplever sin mänskliga existens som en aspekt av Gud. För att använda metaforen med vågen och havet igen: "Vågen upplever sig själv som havet." När vi en gång kommit så långt, upplever vi "enheten mellan alla vågor och havet", således också enheten mellan alla levande varelser och det gudomliga "havet" eller det gudomliga livet.

Det finns naturligtvis ingen möjlighet att sätta ord på vad denna erfarenhet ytterst är. En del ser det som förening eller återkomst till Gud (union with God) eller till grunden. Mäster Eckhart kallar denna grund *Godhead*, Teresa av Avila säger *Den inre borgen* och Zen *Den sanna naturen*.

Med det perspektiv på Den yttersta verkligheten eller Gud, som beskrivits ovan finns det inte någon form i Universum som inte är ett uttryck för Gud. Om vi i stället för livet i Gud, såg detta som energi skulle man kunna dra en parallell till H₂O. H₂O förekommer i många olika former, som vat-

ten, som ånga och som is. På samma sätt kan det gudomliga livet uppenbara sig och upplevas i många olika former. Ett religiöst liv innebär att man, för att använda ett modernt ord är "uppkopplad" till det Gudomliga. Det betyder emellertid inte samma sak som att underkasta sig moraliska regler, trossanningar eller ritualer. Det handlar mera om det mästare Eckhart avser, när han säger: "Vi behöver gå ur vägen för Gud så Gud kan vara i oss", dvs släppa taget om alla våra omogna föreställningar om Gud och ta emot det Gudomliga förutsättningslöst.

Det skulle även kunna betyda att det är vårt eget stora ansvar att odla alla de känslomässiga, psykiska och mentala krafter vi fått som gåva för att hjälpa det Gudomliga att "födas" i oss och för att vi ska kunna uppleva denna "födelse".

Vi är en av alla Gudomlighetens

"lekar" ⁵. Vi är den Gudomliga symfonin. Vi är den Gudomliga dansarens dans och "döendet" är lika mycket del av den dansen som "födelsen."

"Under den tid vi finns här på jorden har vi ett otroligt tillfälle att lära oss känna igen och glädjas åt Alltings Enhet (the Unity of all Being) att förundras över och beundra alltings prakt och härlighet och att frambringa så mycket medvetenhet, kärlek, solidaritet, kreativitet, känslighet och godhet som vi förmår."

Att utveckla och förfina denna sorts medvetenhet är en central beståndsdel i vad som menas med att utveckla ett inre liv. Och detta är en av de centrala aspekterna i andliga övningar."

MICHAEL LERNER
i boken *Spirit Matters*

Fotnoter

1 En bild som ofta använts för att någorlunda förstå denna oerhörda tidsdimension är att se den som ett enda år. På eftermiddagen detta års sista dag avskiljs den mänskliga grenen av aporna. Neanderthalmänniskan levde fem minuter före midnatt och 17 sekunder före 12 föddes Jesus Kristus. En halv sekund före 12 börjar den teknologiska tidsåldern.

2. Se Matt.6:26.

3 *God is a Verb* är titeln på en bok av David Cooper.

4. Se Joh. 3:3.

5. Jfr med art. *Det Gudomliga skådespelet* och *Den Kosmiska Kreativa Principen* i Sökaren nr 6, 2000.

Några reflektioner

Bo Gräslund, professor emeritus i arkeologi, har i en nyutkommen skrift, "Mysteriet Balderson. En deckargåta", med råde visat att det var den kände skönlitteräre författaren Sven Delblanc (1931–1992) som skrev Baldersonböckerna.

Med viss beklämning läser jag följande hos Gräslund:

"Både Balderson ... och Delblanc ironiserar ... över ett överdrivet hälsokost- och motionsraseri, förkroppsligat av begreppet *fibrer*. ... Delblanc går så långt att han ... förordar onyttigt folkkost som stekt fläsk,

chips, sötsaker, kladdiga konditorivaror och söt limpa, 'Den svenska sirapslimpan är minst lika vacker som en fymfoni av Bruckner'. Han talar drömmande om fläsk och bruna bönor med socker på."

Det är min väl grundade gissning att Delblanc hade levt betydligt längre och känt sig mycket bättre till mods om han förstått att leva ett hälsosamt liv. Svartsynen, som präglar hans böcker, kunde ha vänts till en ljusare syn på tillvaron.

Om inte kroppen mår bra, gör inte själen det heller.

SM

www.martinus.nu

Uppgifter om aktuella kurser, föredrag etc.

Begär program:

Stiftelsen Martinus Institut i

Sverige, Fjällgatan 23 A,

116 28 STOCKHOLM

Telefonvarare: 08-766 08 69,

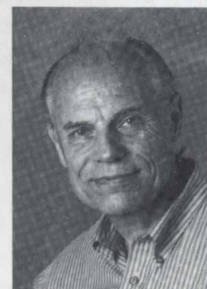
Fax 08-766 08 66

Den enligt många upplevelse
STÖRSTA ANDLIGA SKRIFTEN I MODERN TID
"MIRAKELKURSEN"
Har även Du funderat på att studera
A COURSE IN MIRACLES® -ACIM®?

I en NY HUVUDKURS studerar vi A COURSE IN MIRACLES (ACIM) på djupet. HELA TEXTMATERIALET PÅ SVENSKA! Dags för anmälan till den nya huvudkursen! RING om övriga aktuella KURS DATA! Introduktionskurser-veckoslutseminarier. TEMAHELGER/VECKOR. Clearinghelger.

PRIVATRÅDGIVNING för Din aktuella livssituation. För Dig som upplever oro, rädsla, ångest, sociala eller andra fobier. För Dig som behöver HJÄLP ATT TA DIG UR en depression i KRISSITUATIONER avseende RELATIONER, HÄLSA och FRAMTID.

Alla praktiska upplysningar genom:
ESOTHERACIM-KURSER i Helsingborg och Karlstad
Tel: 054-56 21 80, 070-170 65 33, 042-13 56 94

Hans-Jörgen Gerloff

Fiona och Keith Surtess

* Workshop * Reading * Healing * Gruppseans

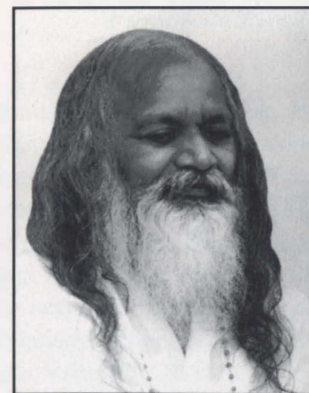
Välutbildat dynamiskt par på besök i Stockholm 2-6 oktober!

Fiona och Keith visar på sitt lättsamma sätt flera vägar mot personlig utveckling.

Praktisk workshop och spännande gruppseans! Personlig reading och healing. Välkomna!

mer info: www.more.at/skogsljuset plundevall@hotmail.com 0708-822 890

Vi håller till i fräscha lokaler precis vid järnvägen.

Maharishi Mahesh Yogi

Året var 1971. Jag hade kommit hem från 8 års arbete som flygvärdinna i USA där jag hade lärt mig Transcendental Meditation, TM. Jag fann att det var en enkel och naturlig teknik som fick kroppen och hjärnan att gå ned i varv. Tröttheten försvann, sömnen blev bättre och jag fick mer energi. En hel del lagrad stress löstes upp vilket gjorde att jag blev mindre aggressiv och då blev också mina relationer bättre.

Men TM skulle komma att betyda mycket mer än detta. När jag återvänt till Sverige, fick jag veta att flera av mina kamrater också hade lärt sig TM, och en vän föreslog att jag skulle följa med till Mallorca, där Maharishi Mahesh Yogi, grundaren av TM-rörelsen, var ledare för en kurs. Kursen skulle pågå en vecka, men jag kom hem 6 månader senare som utbildad TM-lärare. Nu har jag lärt närmare 2.000 människor TM och slutar aldrig att förvåna mig över de snabba och tydliga resultaten.

Under kursen på Mallorca började jag mer och mer förstå vidden och det stora värdet av TM som härrör från den mångtusenåriga kunskapen om Veda. Maharishi hade i början av kursen, liksom vid flera andra tillfällen, samlat omkring sig vetenskapsmän inom bl a fysik, medicin och kemi. Genom åren har flera nobelpristagare deltagit i liknande symposier (bl a Ilya Prigogine, Brian Josephson och Eugene Wigner). Vad som fascinerade mig var att man kunde dra paralleller mellan olika vetenskapsgrenar och Maharishis Vediska Vetenskap.

VAD ÄR VEDA?

Veda betyder kunskap, fullständig kunskap om allt liv som existerar. Veda finns närvarande i varje punkt i skapelsen; det är det enhetliga kunskapsfältet som ligger till grund för alla naturlagar, varifrån all mångfald härrör. Det är att likna vid ett frö som i koncentrerad form innehåller all kunskap om trädet som behövs för att det ska växa grenar, blad, blommor och frukter. På samma sätt som varje cell i vår kropp i sitt DNA innehåller hela den kunskap som styr individens utveckling, styr Veda hela universums utveckling.

Birgitta Larsson

Min tro

Veda

Maharishi uttrycker det så här: **"När det mänskliga medvetandet stillas, identifierar det sig själv med denna nivå av verkligheten (Veda). Det är ren vakenhet... en levande potential av dynamik inom sin evigt stilla natur."**

Källan till den vediska kunskaps-traditionen kan spåras tillbaka ända till mänsklighetens gryning då stora upplysta siare satt djupt försjunkna i meditation och i sitt eget medvetande kunde höra naturlagarnas ursprungliga ljud. Deras erfarenheter kan på sätt och vis jämföras med våra moderna vetenskapliga experiment, men skillnaden är den att de metoder dessa siare använde sig av var subjektiva och deras laboratorium var rent medvetande. Denna visdom förmedlades sedan muntligen från generation till generation.

Mycket senare skrevs denna kunskap ned, men genom historiens gång blev Veda mer och mer missförstått och misstolkat. Maharishi har återupplivat denna kunskap och gjort den praktiskt tillgänglig, som t ex kunskapen om Ayur Veda (Maharishis Vediska hälsosystem) och vedisk astrologi (Maharishi Jyotish).

Den vediska litteraturen har bevarats genom generationer av vediska familjer i Indien. Det är en stor samling böcker som är indelade i 40 vetenskapsgrenar och varje gren handlar om en speciell kunskapsaspekt. Veda finns således nedtecknade i böcker, men det allra viktigaste som jag fick förståelse för under kursen på Mallorca var att **Veda finns inom oss själva, i vårt eget medvetande.** Detta har konkret visats genom neurofysiologen professor Tony Naders forskning. Under Maharishis vägledning har han funnit att människans fysiologi har samma struktur som Veda, d v s vår fysiologi inrymmer all kunskap som finns i naturlagarna.

MOT EN UPPLYST TIDSÅLDER

Genom närmare 600 vetenskapliga undersökningar och erfarenheter från miljontals människor världen över har TM-tekniken befunnits vara mycket effektiv då det gäller den fysiska och psykiska hälsan samt utveckling mot högre medvetande. **Tekniken är så enkel och så naturlig och**

den totala stillheten upplevs mer och mer även i aktivitet med regelbundet utövande, något som resulterar i mer glädje och harmoni.

Det har även gjorts ett 50-tal experiment som visar att då grupper av människor tillsammans utövar TM och det mer avancerade TM-Sidhi-programmet, främjar detta ordning och harmoni i hela samhället.

Den indiske generalmajoren Kulwant Singh, som på uppdrag av Maharishi mötte den amerikanska pressen dagarna före terroristattacken i New York, sade bl a: **"Idag söker världen efter en lösning på våld och terrorism, men bomber kommer aldrig att ge fred. Våld föder våld."**

Maharishi ger f n globala presskonferenser varje onsdag som kan följas på Internet eller per telefon där han redogör för hur en grupp på 40.000 vediska experter nu håller på att skapas i Indien med avsikten att säkerställa freden för all framtid. Han uppmanar dessutom varje land att påskynda utvecklingen mot en upplyst tidsålder genom att upprätta en koherensskapande grupp i det egna landet (koherens = samordning).

Utifrån kunskapen om Veda, att allting är en helhet (man skulle kunna säga att vi allesamman bara är *en*) är det inte svårt att förstå att detta är möjligt. John Hagelin, en av de främsta experterna inom fysikens kvantfältteori, förklarar: **"Medvetandet är ett grundläggande fält som genomsyrar naturen – precis som elektromagnetism. På samma sätt som radiovågor sprids genom det elektromagnetiska fältet, kan en stor koherensskapande grupp sprida ett inflytande av harmoni i det kollektiva medvetandet"**.

Det är en oerhört spännande tid vi lever i. Vi kommer nu att få uppleva många dramatiska förändringar i världen som banar vägen för permanent världsfred och en upplyst tidsålder.

Birgitta Larsson, tel. 018 – 38 68 00

Titta gärna på: www.tm.tm.se samt www.globalcountry.org

Parapsykologin

Av Gunnar Matti

Försöksledareffekten

Det är en vanlig uppfattning bland parapsykologer att försöksledaren bara genom sin närvaro, sin personlighet och sitt beteende spelar en viss roll för resultatet av parapsykologiska experiment. Man talar om en *försöksledareffekt* eller *forskareffekt*. Begreppet försöksledareffekt kan ibland tänjas till att omfatta också *samtliga vid experimentet närvarande personer* och ibland även den omgivande miljön i sin helhet. Frågan om en sådan effekt finns anses vara en av de centrala problemställningarna inom parapsykologin – vid sidan av bl a upprepbarhetsproblemet, kravet att experiment skall kunna upprepas med samma resultat.

Skeptikerna kan av naturliga skäl inte gå med på att denna effekt finns, eftersom flera av deras argument då inte skulle hålla – man kan inte kräva strikt upprepbarhet i uppläggning och resultat av parapsykologiska experiment, om man tvingas ta hänsyn till den inverkan som försöksledaren kan ha på resultatet. Försöker man upprepa ett experiment med en annan experimentator kan ett negativt resultat bero på inverkan från försöksledaren.

Försöksledareffekten är ett argument mot kravet på sträng upprepbarhet.

I Sökaren nr 2, 1977 intervjuas den amerikanske parapsykologen William Roll (av Sven Magnusson) och han gör en koppling mellan parapsykologi och kvantfysik utifrån den välbekanta teorin om observatörens påverkan på det han observerar.

Roll säger att det blir mer och mer tydligt vid parapsykologiska undersökningar att forskaren själv har ett inflytande på de experiment han gör. På det sättet är parapsykologin lik fysiken, speciellt kvantfysiken. Roll poängterar att parapsykologer måste förstå att de inte bara är experimentatorer utan samtidigt också försöks-

personer. ”Vårt mest betydelsefulla instrument är vi själva.”

I en debatt i Sökaren mellan Göran Brusewitz/Jens Tellefsen och Sven Ove Hansson 1986 kommer försöksledareffekten på tal. Brusewitz och Tellefsen anger den som en av flera möjliga orsaker till att upprepbarhet är svår att uppnå inom den parapsykologiska forskningen – vissa forskare får ofta positiva resultat, medan andra jämt får negativa utfall trots att metodiken är densamma. Skillnaderna hänger enligt Brusewitz och Tellefsen troligen samman med hur relationen är mellan försöksledare och försöksperson. ”Det är välkänt från andra relationer i vårt samhälle, såsom lärare – elev, läkare – patient, terapeut – patient, att det är viktigt hur en sådan kontakt etableras och upprätthålls. Lyckade resultat beror ofta på detta. Det finns inget som säger att detta inte också gäller försök med paranormala fenomen. Det kan mycket väl vara så att försökspersoner har svårt att lyckas med en skeptisk försöksledare eller om en skeptisk observatör är närvarande.”

Skeptikern Sven Ove Hansson anser att parapsykologiska experiment måste kunna upprepas av vilken forskare som helst – han är alltså inte öppen för en försöksledareffekt. Brusewitz och Tellefsen poängterar gentemot honom att ”forskarna faktiskt noterat detta märkliga samband mellan försöksledare och försöksresultat”, och de menar att Sven Ove Hansson avvísar försöksledareffekten utan skäl – han tycks inte ens vilja överväga *möjligheten* att en sådan effekt finns.

En artikel i Sökaren som uteslutande tar upp försöksledareffekten finns i nr 2, 1987. Den bygger på två artiklar i den amerikanska tidskriften Fate, april 1986. (SM refererar.) Den första är skriven av para-

psykologen Susan Blackmore, som aldrig får positiva resultat vid sina psi-experiment. Hon beskriver hur hon på alla sätt försökt uppnå positiva psi-resultat med många försökspersoner och med olika metoder, men resultatet har alltid blivit slumpmässigt: ingen psi. Av vänner fick hon höra att hennes misslyckande orsakades av att hennes tro på det paranormala inte var tillräckligt stark, men detta tillbakavisar hon, eftersom hon i början trodde starkt på existensen av psi – utan att få resultat bättre än slumpen.

I artikeln framkommer att försöksledareffekten enligt vissa bedömare inte bara beror på sådant som forskarens personlighet, skicklighet och förmåga att skapa en trivsamt och avspänd atmosfär, utan också på att en del försöksledare *med sin egen psi-förmåga* påverkar experimenten så att resultaten blir positiva eller negativa. Blackmore skulle alltså enligt denna hypotes vara en ”psi-hindrande” försöksledare i den meningen att hennes ”psi-fält”, eller vad man ska kalla det, blockerar försökspersonernas paranormala förmågor.

Den andra Fate-artikeln, som refereras, utgörs av en kommentar till Blackmore. Den är skriven av D. Scott Rogo. Han menar att Blackmores misslyckande inte beror på att psi inte finns utan på att hon är en typ av människa som har svårt att locka fram psi-förmågan hos försökspersoner.

Rogo skriver också bl a att redan på 30-talet framförde några forskare vid J. B. Rhines laboratorium idén om en försöksledareffekt efter att ha iakttagit den mycket framgångsrika Rhine i hans arbete. De hade själva svårt att få samma lyckade resultat som Rhine och ville hitta en förklaring till detta. De observerade att Rhine hade en förmåga att skapa en entusiastisk och po-

sitiv atmosfär vid sina försök. Han fick försökspersonerna att slappna av och samtidigt med spänning och förväntan emotse experimentet. Rhine var också mycket charmerande i sitt sätt. Rogo menar att det är rimligt att anta att vissa personlighetsdrag har betydelse för vilka som blir goda parapsykologer. Han skriver att det finns empiriska belägg för att försöksledareffekten är verklighet, och han tar upp några försök som gjorts för att testa denna effekt. Ett försök som J. G. Pratt och Margaret Price gjorde på 30-talet utmynnade i slutsatsen att ”både försöksledarens personlighet och hans sätt att uppträda kan inverka på försökspersonernas prestationer”.

1979 gjorde Gertrude Schmeidler och en av hennes studenter en undersökning som påvisade vissa psykologiska skillnader mellan framgångsrika och icke framgångsrika försöksledare. Man indelade en grupp framstående parapsykologer i kategorierna framgångsrika och icke framgångsrika. Därefter videofilmades dessa forskare när de höll föredrag under en sammankomst. Sedan visades inspelningarna för en grupp studenter vilka fick som uppgift att göra en rad bedömningar av forskarnas karaktärsegenskaper. Studenterna hade ingen kännedom om vad som var undersökningens syfte.

”Resultatet blev att studenterna genomgående bedömde de framgångsrika forskarna som vänligare, mer sympatiska, mer entusiastiska och mer skämtsamma än de icke framgångsrika. De icke framgångsrika ansågs framför allt vara lättirriterade.”

En liknande undersökning gjordes av parapsykologen Carl Sargent som genom psykologiska tester av 11 parapsykologer kom fram till att de icke framgångsrika var mer ”reserverade, allvarliga, introverta och neurotiska” än de framgångsrika.

Rogo anser att också paranormala orsaker – förutom de psykologiska – kan ligga bakom vissa försöksledares ständiga misslyckanden. John Beloff, som anser att psi finns, är liksom Blackmore känd för att inte få positiva experimentresultat. Rogo talade med det kända mediet Ena Twigg, som en gång var försöksperson i ett Beloff-experiment, och hon berättade att ”det var alldeles omöjligt för henne att ge prov på några parapsykiska krafter i hans närvaro. Hon visste inte vad det berodde på, men så snart han kom in i rummet, kändes det som om en barriär omslöt henne.” Till saken hör att hon tyckte om Beloff som

person.

Avslutningsvis skriver Rogo att ”en djup personlig övertygelse att psi-fenomenen finns kan vara nyckeln till framgång som parapsykologisk forskare”. Denna övertygelse kan snappas upp av försökspersonerna med en positiv utgång av försöken som följd. Efter samtal med Susan Blackmore har Rogo kommit till uppfattningen att hon innerst inne, ”på en djupt omedveten nivå motsätter sig tanken att psi-fenomen finns”.

SM kommenterar:

”Skeptikerna framhåller ju ideligen att när parapsykologer – som de kallar pseudovetenskapare – gör experiment, så får dessa ofta positiva resultat, men så snart en skeptiker – dvs ’riktig forskare’ – gör samma experiment, så blir resultatet negativt: Ingen psi. Triumferande förklarar skeptikerna att detta beror på att de, till skillnad från parapsykologerna, är kompetenta undersökare. Men i verkligheten är det – om Rogo har rätt – försöksledareffekten som hindrat dem att upprepa parapsykologers lyckade resultat.”

I en artikel 1989 påpekar SM att skeptikerna inte gärna talar om försöksledareffekten, ”eftersom ett erkännande av denna effekt kraftigt skulle minska värdet av deras negativa bevisföring”.

Nils Wiklund, ”skeptikern bland svenska parapsykologer”, som anser det troligt att inga psi-fenomen existerar, säger i ett uttalande i Sökaren att det inte finns någon försöksledareffekt. Han tror att det som kallas försöksledareffekt är en efter-

handskonstruktion för att bortförklara misslyckade experiment.

Sådana här post-hoc-resonemang är, anser Wiklund, totalt ovetenskapliga.

SM svarar:

”Jag menar att de verkligt uppenbara post-hoc-resonemangen kommer från parapsykologins kritiker, som alltid efteråt säger, om ett experiment varit positivt, att forskaren varit inkompetent och, om resultatet varit negativt, att han varit kompetent!”

Enligt SM menar kritikerna att deras resonemang är helt korrekta, eftersom ”de har den samlade vetenskapliga världsbilden som stöd”. Men SM tycker inte att den attityden är rimlig. Han anser att man förutsättningslöst bör bedöma parapsykologiska rapporter.

I ett inlägg i Sökaren skriver psykologen och parapsykologen Adrian Parker att bristen på upprepbara experiment inom parapsykologin hänger intimt samman med försöksledareffekten, som något tillspetsat kan sägas vara ”parapsykologins enda upptäckt”. ”Det tycks finnas få eller inga upptäckter som är oberoende av försöksledareffekten.” Parker tror att psi-fenomenen har att göra med förändrade medvetandetillstånd. ”Det finns åtskilligt som tyder på”, säger han, ”att sådana tillstånd är ytterligt känsliga för inflytelser från människor i omgivningen”. Skillnader i atmosfär, i miljö, mellan olika laboratorier är alltså en viktig faktor när det gäller utfallen av parapsykologiska experiment.

Världsbildsproblemet

Paranormala fenomen är kontroversiella i vår kultur och väcker starka känslor av olika slag. De passar inte så lätt in i den världsbild som de flesta av oss är uppvuxna med: den vetenskapliga världsbilden – eller kanske snarare *bilden* av denna världsbild – vilken genomsyrar vår kultur.

För dem som övertygats om förekomsten av paranormala fenomen finns ett *världsbildsproblem*: att formulera en övergripande teori som på ett logiskt sätt införlivar det paranormala i bilden av verkligheten.

I nr 1, 1965 av Sökaren skrev SM

under rubriken ”Bort med materialismen!” bl a:

”Denna tidskrift hävdar en ny världsbild, och den lägger fram material som ger antydningar om vilka livsfenomen som det är viktigt att undersöka för att människan skall kunna bilda sig en uppfattning om tillvaron sådan den verkligen är.”

SM polemiserar mot filosofi-professor Ingemar Hedenius åsikt att ”blotta möjligheten av underverk en gång för alla måste avvisas av förnuftet”, då sådana fenomen strider mot naturlagarna.

Men paranormala fenomen existerar faktiskt, hävdar SM, och det visar att ”naturlagarna” inte alltid gäller. ”Supernormala psykofysiska företeelser som konstaterats förvandlar ateistens åsikter om lagarnas natur till ett intet.”

SM är skeptisk till Hedenius uppfattning att ”naturlagarna” är mycket strängt regelbundna, att det rör sig om ”ett alltid likadant skeende”, och han menar att Hedenius gör ett logiskt misstag när han applicerar sina filosofiska formler på naturen.

Angående Hedenius åsikt att ”en naturlag antas av förnuftet enligt formeln ’fenomen av typen a och b är alltid förbundna med varandra, och vår vetenskap om detta sakförhållande har en hög grad av sannolikhet’ ”, säger SM följande:

”Denna utsaga har sin grund i erfarenheten. Men i sig självt – och det är en avgörande synpunkt – innefattar begreppet naturlag ingenting av absolut giltighet. Detta är endast en intolkning gjord av Hedenius, byggd på den erfarenheten att det *verkar vara så*. Man kan mycket väl tänka sig att *om nya faktorer tillkommer*, sätts en naturlag ur spel, ’skjuts undan’, och en annan blir verkande i stället. På det finns också en mängd exempel i naturen. /.../ Ingen naturlag utsäger ett kategoriskt faktum – vad som sägs är att *ifall betingelserna är desamma*, gäller lagen.”

I en annan artikel säger SM bl a att det numera finns ”naturvetare som menar att naturlagarna inte innebär något alldeles bestämt och oföränderligt, utan att de snarare kan anses beskriva naturens *vanor*”.

SM menar att det inte är svårt att infoga det paranormala i ”den naturvetenskapliga världsbilden. Det fordras bara att man erkänner en faktor psi, det psykiska, med dess speciella verkningar, vid sidan av de icke-psykiska faktorerna”.

Under rubriken ”Ny glädjerik verklighetsuppfattning” delger SM 1968 läsarna sin syn på verkligheten:

”...att den vanliga, materialistiska verklighetssynen är oriktig och strider mot kända fakta visar oss en lång rad väl iakttagna parapsykologiska etc företeelser. Varat (det som är) får ej ses som något materiellt vid vilket det andliga är häftat som något sekundärt, tillfälligt, nej *varat är ande*.” Materien är sekundär och betingad av det andliga, där den existerar.

1984 skriver SM att det är den ”naiva” materialistiska verklighetsuppfattningen, ”sunda förnuftets uppfattning”, som är roten till motståndet mot det paranormala, och denna långt ifrån självklara världsbild, vilken ”befästs av natur-

vetenskapen”, tillbakavisar psi-fenomenens existens ”med hänvisning till hur väl etablerad den filosofiska materialismen är”.

Men enligt SM finns det ”*på filosofisk grund* inga avgörande skäl att inte acceptera paranormala fenomen. Det avgörande måste vara kvaliteten på gjorda experiment och på iakttagelser av spontana fenomen.”

”Materialismen är förhastad”, skriver SM och menar att den unga vetenskapen inte lyckats ge ”någon slutgiltig bild av verkligheten”.

Birger Qvarnström, författare till översiktsverket ”Parapsykologi” 1959, håller med

Människosynen

Synen på verklighetens natur, på materiens byggnad, på frågan vilka faktorer (lagar, energier) som styr vår tillvaro, vilket allt är ingredienser i det ganska svårpreciserade begreppet *världsbild*, bör kompletteras med *synen på människan*, som givetvis också är en del av världsbilden.

För skeptiker är världsbilden inget problem, eftersom de ser sig som företrädare för den etablerade, rådande världsbilden. Denna världsbild är för dem underförstådd och ofta tagen för given när de riktar sin kritik mot parapsykologin.

Parapsykologer och andra som räknar med existensen av det paranormala har däremot ofta uppmärksammat den underliggande tros- och tankestruktur, som utgör grunden för kritikernas ståndpunkter och argument.

Parapsykologin utgör en utmaning mot den människouppfattning som varit rådande under 1900-talet, och till parapsykologernas uppgift hör att formulera en teori om människan som kan inlemma det paranormala.

För holisterna bland parapsykologerna hänger allt ihop – en människa med andra människor och med universum som helhet. Russell Targ och Keith Harary säger att ”det mänskliga psyket står i ett intimt samband med andra psyken och med den materiella verkligheten. Följden av detta blir att mänskliga psyken kan skaffa sig information oberoende av avstånd i tid och rum.” (Referat: SM)

Även om människosynen kan vara

professor Hedenius om att de paranormala fenomenen är osannolika, ”men hela vår värld är osannolik”. Qvarnström citerar ur Arthur Koestlers bok ”Slumpens rötter”, där Koestler bl a påtalar den paradoxala situationen att kvantfysiken i vår tid ”blivit allt mera ’ockult’ och frejdigt bryter mot snart sagt varenda ’naturlag’ som tidigare var sakrosankt” medan parapsykologin istället blivit överdrivet ”rigorös, statistisk och data-maskinell”.

Qvarnström menar att den nya fysikens ”uppfattning av världsstrukturen” omöjliggör en dogmatiskt avvisande attityd till paranormala fenomen.

litet olika, så är de flesta parapsykologer överens om att parapsykologins upptäckter har betydande konsekvenser för vår uppfattning om människans natur.

Lawrence LeShan anser att parapsykologin djupast sett handlar om utforskandet av människans ”grundnatur”. Den gamla materialistiska människosynen enligt vilken en människa ses som avskild från andra människor och från världen i stort har konsekvenser för hur vi behandlar varandra och naturen enligt LeShan. Därför är vår art nära att förintas och jorden en stor soptipp. Vi behöver alltså en ny människosyn, och här har parapsykologin en stor uppgift att fylla. Den psykiska forskningen har ”lärt oss att människan är mycket mer än hon synes vara, mer än den materialistiske filosofen någonsin har föreställt sig, att hon står i förbindelse med andra människor och universum på ett sätt som vi ännu inte förstår men som lyder helt andra lagar än sinnena, och att hennes avskildhet från andra och ensamhet i världen är, åtminstone delvis, en illusion.”

Att människan under vissa speciella omständigheter kan nå vanligtvis oåtkomliga dimensioner av verkligheten är Alf Ahlberg helt övertygad om. Han anser att man måste ta mystikernas visioner på allvar då de ger oss kunskaper och insikter som vetenskapen inte kan ge. Som förklaring till hur man kan nå sådan mystisk kunskap återger han en hypotes som utvecklats av bl a Henri Bergson och C. D. Broad. Den går ut på att vår hjärna har funktionen

av en ”spärrventil” eller ett ”säll” – den släpper igenom endast en bråkdel av den enorma mängd intryck som verkligheten bombarderar oss med. Denna intrycksfiltrering är nödvändig för vår överlevnad, då vi annars skulle bli helt förvirrade och inte klara av den hårda materiella verkligheten.

Men för vissa människor, under särskilda omständigheter, upphör spärrventilen att fungera och de vanligtvis helt omedvetna intrycken når dessa människor som ”medvetna visioner” eller som paranormala upplevelser av typen telepati och klärvoajans. Filosofen C. D. Broad – som Ahlberg särskilt refererar – menar att vi hela tiden omges av verkligheter som vi normalt är oförmögna att förnimma.

Att parapsykologins nestor J. B. Rhine tillmäter parapsykologins upptäckter en mycket stor och genomgripande betydelse är inte förvånande. Han tror att dessa upptäckter ger oss en ”bättre grund för förståelsen av människan, hennes liv och beteende”. Rhine tror att alla viktiga kulturområden kommer att revolutioneras när de paranormala förmågorna allmänt accepteras, och alla system som baseras på en teori om människan kommer att genomgå djupgående förändringar på grund av ”den radikala förändringen i människouppfattningen som måste följa av att parapsykisk kommunikation accepteras”. Religionen, medicinen, uppfostran, etik, konst kommer alla att påverkas av den nya människosyn som parapsykologins upptäckter leder till. Rhine kan knappast se några gränser för människans psi-förmågor:

”...mycket av vad människan har projicerat på sina tillfälliga religiösa system har sitt ursprung inte bara i hennes egen intuition utan i hennes egen natur. Det är nu känt att människan har förmågor som är närmare allvetande och allmakt än den forntida hebreiska Jehova.”

Också Birger Qvarnström tror att en ny människosyn kan baseras på den grund som parapsykologin ger. Det viktiga med parapsykologin är ”att den ställer frågan om människans verkliga natur i centrum för forskning och diskussion. Därvid kommer också frågan om människans transcendentia öde in i bilden.”

Den kände biologen Alister Hardy tror att den mekanistiska tolkningen av livet får sin dödsstöt när telepati accepteras och bevisats ”vara ett *mentalt* och inte ett fysiskt (dvs elektro-magnetiskt) feno-

men”; detta visar att psyket inte är beroende av ”hjärnans fysisk-kemiska mekanism”.

Hardy tror att fysiska respektive mentala processer hör till ”skilda naturens ordningar”; hjärna och medvetande är intimt sammankopplade, men fortfarande är det en gåta hur kropp och medvetande samverkar.

Alister Hardy kan tänka sig att telepati är något som är gemensamt för alla djurarter på ett undermedvetet plan men att människor vanligen är ganska omedvetna om denna talang med undantag av vissa särskilt begåvade individer. Han tror att vi genom telepati är sammanlänkade på det undermedvetna planet – detta gäller alla djurarter – och att denna sammanlänkning verkar i evolutionens tjänst.

Parapsykologen William Roll är

Ett par citat ur Gunnar Mattis uppsats:

Thomas Brante menar bl a att man alltid kan kritisera ett experiment för att det försummat kontrollen av en viss variabel, eftersom antalet *tänkbara* variabler i princip är oändligt, men att detta vanligtvis inte görs om det undersökta fenomenet är okontroversiellt. Tvärtom är det i stället vanligt att tillgripa olika typer av bortförklaringsstrategier om experimentresultat inte stämmer med det som förväntats, dvs inte stämmer med en etablerad teori eller världsbild. Enligt bl a Kaj Håkansson är bortförklaring en etablerad vetenskaplig praxis:

”...det mesta av vår vetenskap, våra teorier /skulle inte/ bestå om vi inte godtog bortförklaring, handplockade exempel, frånvaro av fördomsfria test. Jag tror att det är en oavvislig och etablerad del av vår vetenskapliga praxis, nödvändig för att upprätthålla vår världsbild.” (Kaj Håkansson: Den skapande tomhetens bild (Stockholm 1988).

Att uppreparhetskriteriet, som ju är en del av de påstått självkontrollerande och självkorrigerande mekanismerna i vetenskapsvärlden, ingalunda är något självklart eller okomplicerat inslag i den praktiska forskningsverksamheten får man klart för sig vid läsningen av boken ”Sanningens dödgrävare; om fusk och bedrägerier i vetenskapens värld” av de två vetenskapsjournalisterna William Broad

inte övertygad om existensen av ”en självständig psykisk enhet”. Parapsykologins forskningsresultat indikerar istället att alla mänskliga psyken tillsammans bildar ett psykiskt fält; vi är alla delar av ett sammanhängande helt på den undermedvetna nivån – vilket ungefär motsvarar C. G. Jungs idé om det ”kollektivt undermedvetna”. Enligt Roll innehåller det undermedvetna ”resten av världen. Mitt undermedvetna innehåller t ex vad som försiggår i huset där borta”.

Texten ovan är hämtad ur en C-uppsats i idé- och lärdoms historia vid Uppsala universitet 1990, ”Parapsykologi; vetenskap eller villfarelse? Debatt i Sökaren 1964 – 1989”. (112 maskinskrivna sidor.) Gunnar Matti har sedermera blivit fil dr på en avhandling om filosofen Hans Larsson.

och Nicholas Wade. Att vetenskapsfilosofer har höga vetenskapliga ideal är en sak, verkligheten är en annan enligt Broad och Wade: ”Begreppet reproduktion i betydelsen upprepning av ett experiment för att försöka pröva dess giltighet är en myt, en teoretisk konstruktion som har drömts ihop av vetenskaps-sociologer och vetenskapsfilosofer.”

Reproduktion av experiment genomförs nästan aldrig i praktiken, och exakt reproduktion är sällan möjlig att utföra i verkligheten.

Motivation saknas för att reproducera andras experiment. Broad och Wade frågar sig vad som gör en reproduktion väsentlig.

”Det enkla svaret är att reproduktioner inte är väsentliga och därför sällan utförs. Orsaken till denna vid första påseendet överraskande situation har sina rötter i belöningssystemet inom vetenskapen. Priset går till den som var först – att komma på andra plats ger ingen utdelning alls. En reproduktion är definitionsmässigt inte ett original. Man får inget erkännande för att ha reproducerat och bekräftat någon annans experiment annat än under mycket ovanliga omständigheter. Att inte kunna reproducera ett experiment får också mycket små praktiska konsekvenser, i själva verket så små att forskare ofta inte ens bryr sig om att publicera saken.”

Michael Lernalers vision

Den amerikanske rabbinen Michael Lerner är en känd new age-personlighet. Han intervjuas i nr 19 av tidskriften *What Is Enlightenment?* av Andrew Cohen. Lerner säger där att det är en fundamental sanning om universum att vi alla är förenade som delar av allt varandes enhet. Den alienation vi upplever är först och främst en alienation från vår sanna identitet, en följd av att vi inte kunnat förstå att vi är förenade med alla andra varelser. Denna brist på insikt om vilka vi är tar sig många uttryck, exempelvis i den ekologiska krisen, hur vi på olika sätt gör oss av med avfall av skilda slag och tror att detta inte kommer att drabba oss, där vi befinner oss. Men allt utgör delar av en helhet, och avfallet kommer tillbaka till oss, exempelvis genom vår föda, genom luften vi andas och genom vår förbindelse med andra människor, som blir sjuka av miljöförstöringen.

I ett andligt liv är det en djup insikt att vi hör samman med allt. Det är inte möjligt att leva ett andligt liv och inte bry sig om omvärlden. De flesta andliga läror innehåller också en uppmaning till medkänsla och arbete för andras väl. Men ibland finns medkänslan i teorin, medan de praktiska resultaten är dåliga.

Michael Lerner hävdar att universum inte är moraliskt neutralt. Den andliga kraft som finns i världsalltet är inte moraliskt neutral. Det är en kraft som styr världen i riktning mot godhet, generositet, medkänsla och lindring av onödigt lidande.

Gud i Bibeln säger att mänskligt liv kan grundas i kärlek och omtanke om andra. Och den möjligheten beror på att universum genomsyras av godhet, av kärlek. Den människa som verkar i den riktningen är en Guds medarbetare. Vi är alla menade att bli Guds medarbetare, vilka skall omvandla världen till något gott.

Michael Lerner understryker att detta att tro på Gud, det är att verka för världens omvandling. Och Gud är den kraft som gör detta möjligt.

Att den andliga kraft som finns i universum är godhet, det är en revolutionerande idé som möter motstånd, säger Lerner också. Om den fick blomma ut fullt, skulle den komma i konflikt med religioner, vetenskapliga uppfattningar och sociala strukturer.

Ändå är det utifrån insikten om universums inneboende godhet som vi måste arbeta för att rädda människan och jorden.

Joe Firmages vision

Amerikanen Joe Firmage, 30, är en ledande företagare i bl a databranschen och en ledare inom Internetrevolutionen, samt generös filantrop, som stöder Gorbatsjovs State of the World Forum och Ken Wilbers Integral Institute.

Som många andra inser han att världen befinner sig i kris. Hoten mot mänskligheten och miljön är många och svåra.

Joe Firmage anser att en genomgripande vetenskaplig och teknisk revolution krävs för att rädda världen – men framför allt en *andlig* revolution, en förvandling av människors medvetande.

Han tror också att de nödvändiga förändringarna kommer att ske – eftersom det finns ”så många underbara människor i världen”.

Internet är en mycket betydelsefull innovation, men vi kommer att få se ny teknik, som kommer att förändra världen ännu mer, tror Joe Firmage, som är intervjuad i *What Is Enlightenment?*, nr 19.

Det är svårt att föreställa sig uppfinningar som ännu inte gjorts, men Firmage pratar om en apparat som en tolvåring kan ha i handen och som talar och förstår mänskligt språk och genom vilken all mänsklig kunskap blir tillgänglig. Detta kan bidra till en mycket positiv utveckling hos individen. Och en utveckling i den riktningen är redan i gång.

Genom ny informationsteknik kommer mänskligheten att bli ”upplöst”. Detta är en helt ny situation i jämförelse med vad som gällt för tidigare generationer, och den kommer att ha mycket stor betydelse för mänsklighetens utveckling och hjälpa oss att klara nutidens kris.

Men Joe Firmage tror på en förenig av teknologisk transformation och en omvandling av medvetandet. Båda behövs för en god framtid för jorden och människan och båda kommer att ske, menar han optimistiskt.

Av människan har Joe Firmage en positiv bild. Han talar om henne som en del av Gud (vilket stämmer med det urgamla indiska vedantiska tänkandet).

Gud, säger Joe Firmage, är ingen människoliknande varelse ”därute”, som en dag kommer till jorden för att döma alla människor, nej Gud genomsyrar allt. Du är i botten av ditt väsen Gud. Ja, allt är del av detta otroligt stora levande väsen.

Ken Wilbers vision

Ken Wilber, amerikansk buddhist, men helt oberoende, är en känd och berömd person inom det andliga nytänkandet i vår tid. I tidskriften *What Is Enlightenment?*, nr 20, lägger han i en essä fram en del av sina viktigaste tankar om människan.

Han skriver att religion har två olika funktioner, dels att ge den enskilda människan en *mening* med livet, dels att åstadkomma en radikal förändring och frigörelse av de troende.

I den första funktionen tillhandahåller en religion myter, berättelser och ritualer, vilka hjälper den enskilde att göra livet begripligt och att stå ut med sitt öde. Denna funktion hos religionen brukar inte ge upphov till en radikal inre förvandling. Inte heller leder den till en genomgripande frigörelse från identifieringen med det separata jaget. I stället försvarar, styrker och upphöjer det jaget. Om jaget tror på myterna och dogmerna, utför ritualerna, ber bönerna, då kommer själen att bli ”frälst”, tror man, antingen i det nuvarande livet genom att bli utvald av Gud eller i en kommande tillvaro.

Men hos ett mycket litet antal människor medför religionen en radikal förvandling och frigörelse. Denna funktion hos religionen tröstar, styrker och upphöjer inte det enskilda jaget, utan bryter i stället sönder det i en genomgripande förvandling.

Den första funktionen hos religionen, där jaget tröstras och stärks, beskriver Wilber som *horisontell*, den andra, där jaget transcenderas, beskriver han som *vertikal*. Den första kallar han *translation*, en omskrivning av verkligheten, den andra kallar han *transformation*, som är en inre förvandling.

Vid translation rör det sig bara om ett nytt sätt att tänka och känna om verkligheten, kanske ett holistiskt synsätt i stället för ett atomistiskt, kanske förlåtelse i stället för förebråelser. Jaget lär sig att tolka verkligheten i överensstämmelse med sin nya tro, det nya paradigmet. Men vid radikal transformation ifrågasätts jaget självt som en separat verklighet, för att i stället finna sin identitet i det eviga, som består efter det individuella jagets död.

Men Ken Wilber menar att även translation som en funktion av religiös tro är något mycket betydelsefullt, fastän en lägre nivå än transformation. Det kan ju göra livet meningsfullt och begripligt. Men endast i en fullständig transcendens, ett jag-överskridande, kan själen finna verklig tröst.

Talbok

Sven Magnussons bok *Stora tankar i vår tid: Perspektiv på New Age* finns som talbok från Tal- och punktskriftsbiblioteket, intalad av Christer Bjärehag. Får lånas av synskadade genom bibliotekens förmedling. Tid: 5 timmar, 17 minuter.

C-uppsats om Sökaren-innehåll

1990 skrev Gunnar Matti en C-uppsats vid Institutionen för idé- och lärdomshistoria i Uppsala med rubriken ”Parapsykologi; vetenskap eller villfarelse? Debatt i Sökaren 1964 – 1989”.

Den gode Gunnar Matti är tydligen inte alltid så rask i vändningarna – han skickade uppsatsen till mig först i juni i år. Dessförinnan kände jag inte till dess existens. Den är intressant och hade förtjänat spridning bland parapsykologiskt intresserade. En rad divergerande åsikter förs fram.

Han skriver i inledningen bl a: ”Sökaren är ett mycket lämpligt forum (kanske det enda tillgängliga) om man vill följa den debatt och diskussion som förts om parapsykologi i Sverige de senaste decennierna”.

Vi har i detta nummer gjort några utdrag ur uppsatsen.

Gunnar Matti märkte att parapsykologin inte överallt i den akademiska världen uppfattades som helt rumsren. Kanske var det i någon mån därför som han valde att skriva sin doktorsavhandling om filosofen Hans Larsson, ett icke kontroversiellt ämne.

Hemsidan

På Sökarens hemsida finns bl a

”Vad är andlig upplysning?” av John White, översatt av Kerstin Stina Carlsson, www.sokaren.se/INDEX252.HTML

”Titanic” av Sven Rosén, www.sokaren.se/INDEX197.HTML

”Gud”, www.sokaren.se/INDEX188.HTML

”Magi”, www.sokaren.se/INDEX355.HTML

”Nära döden” www.sokaren.se/INDEX330.HTML

Kroppens visdom

”Läkningen av de inre organen är en märklig process. Till skillnad från ytorganen har inälvorna inte utsatts för upprepade skador under den rashistoriska utvecklingens gång. En bristning av tarmarna t ex skulle i själva verket snarare leda till döden än till läkande processer. Det är därför svårt att förstå hur inälvorna har kunnat så att säga ’tränas’ i läkande verksamhet eller vad som legat till grund för det naturliga urvalet av organismer, som varit i stånd att utveckla dessa skyddsreaktioner. Och ändå – så snart kirurgen gör sitt ingrepp, vare sig i lungorna, levern eller hjärnan, blir de störda vävnaderna säte för en verksamhet, som leder till återställande och nybildning.

För många år sedan iakttog Murphy och jag med röntgen ett egendomligt fenomen, som inträdde sedan tunntarmens översta del (tolvfingerarmen) avskurits och åter hopsyts. Ehuru peristaltiska rörelser regelbundet ägde rum i magsäcken, gjorde den ringformiga slutmuskeln vid utgången (pylorussfinktern) kraftigt motstånd mot dem, och först efter omkring fem timmar gav den efter och tillät magsäckens innehåll att inträda i den skadade tarmen. Den intressanta punkten i detta sammanhang är förhållandet mellan dröjsmålet och läkningsprocessen. Enligt kirurgiska iakttagelser dröjer det fyra timmar efter en tarmsutur innan ett plastiskt exudat har bildats, så att förbindelsen är fast. Efter så lång tid som åtgår för fullbordandet av denna process tilläts alltså magsäckens innehåll att flyta vidare. Liknande resultat uppnåddes, när snittet och suturen gjordes längre bort utmed matsmältningskanalen. Mycket arbete återstår, innan vi till fullo förstår hur de krafter fungerar som medverkar vid återställandet av skadade kroppsdelar.”

Texten ovan är hämtad ur boken ”Kroppens visdom” (Natur och Kultur 1949) av W. B. Cannon, professor i medicin vid Harvarduniversitetet i Boston, USA.

En utstuderat ändamålsenlig, ”vis”, reaktion hos en levande organism är inget undantag, utan något som kännetecknar den.

Nog kan man väl säga att om människokroppen är intelligent uttänkt, så borde den ha konstruerats med just sådana egenskaper som de ovan beskrivna.

Framtänderna hos människan är skarpa och lämpliga att sonderdela födan med; kindtänderna däremot är breda och lämpar sig till sondermalning av födan.

Precis så borde det se ut i munnen på människan om en intelligens hade bestämt munnens utseende!

Ändå menar ateisterna att munnens tänder är ett verk av slumpen, dvs. att inget intelligent syfte ligger bakom.

Men *varje detalj* i människokroppen, och alla helheter den består av, ser ut att finnas där för ett ändamål, som tjänar individen.

Det tycks finnas en intelligent faktor bakom evolutionen. Hur stor likhet denna har med religionens Gud kan ju diskuteras. Kanske finns inga stora likheter. Ändå är väl ett universum, som tänkts ut, trevligare att existera i än en värld där det är slumpen som skapar!

(Ateisterna menar ju att de levande organismerna ibland "minns" de gener fel som de ärver från sina föräldrar – och dessa fel kan någon gång hos organismerna leda till förbättringar, vilka blir bestående på grund av det naturliga urvalet i kampen för tillvaron.)

Komplexa strukturer

Ett argument för "Guds" existens, dvs för uppfattningen att det finns en grundläggande intelligens i universum, bakom evolutionen, är att ingenting existerar som inte har en funktion. Varje del i exempelvis människokroppen har en funktion till fördel för kroppen.

De högst stående livsformerna har en ytterst komplex struktur. De består av helheter inom helheter inom helheter. De larna i dessa helheter har inte haft någon funktion förrän de blev delar i helheten.

Tillkomsten av dessa komplicerade helheter torde förutsätta en bakomliggande intelligens.

Exempel, där många olika delar kommit tillsammans för att forma en komplex helhet, är ögat, hjärtat och hjärnan, vilka ateister har svårt att passa in i sin slumpvärld.

Ett argument för "intelligent design" i universum (som förs fram av Michael

Behe i hans bok "Darwin's Black Box") är blodsystemet, som är komplicerat uppbyggt och där alla delar måste samverka för att exempelvis blodet skall levra sig på rätt sätt vid rätt tidpunkt och på rätt ställe och sedan sluta levra sig vid rätt tid, allt för att hjälpa kroppen och inte skada den. Varje del i denna komplexa process har sin funktion i processen, men eljest ingen funktion alls. Allt detta synes naturligtvis vara en följd av ett intelligent skapande.

Jorden: perfekta förutsättningar för liv
Argumenten ovan finns på nätet. En del kommentarer är mina. Följande har jag hittat genom att använda sökorden *Intelligent Design*.

Planeten jorden är perfekt för att hysa liv. Dess storlek är perfekt. Storleken och tyngdkraften håller en tunn atmosfär över jordytan. Atmosfären har den rätta sammansättningen för liv. Om jorden vore mindre, skulle ingen atmosfär finnas på den, som på Merkurius. Om jorden vore större, skulle dess atmosfär innehålla fritt väte, som Jupiter, vilket skulle göra liv omöjligt.

Jorden befinner sig på exakt rätt avstånd från solen. Om jorden befann sig längre från solen, skulle kölden göra liv omöjligt. Om den var närmare solen, skulle där vara för hett för liv.

Jordens rotation kring sin egen axel gör att jordytan värms upp och kyls av på ett lämpligt sätt varje dag.

Månen befinner sig också på rätt avstånd från jorden. Månen ger upphov till det viktiga tidvattnet, så att oceanernas vatten rör sig och inte stagnerar. Dess dragningskraft gör också att världshavets vatten inte sköljer över kontinenterna.

Vattnet på jorden har varit avgörande för livets uppkomst.

Vattnet har sin högsta specifika vikt vid plus 4 grader Celsius. Det betyder att 4-gradigt vatten är tyngst och sjunker till botten. Vattnet fryser alltså överst, medan levande varelser kan överleva under vattnets yta. Precis så som det bör vara, om det är väl uttänkt.

Oceanernas vatten är salthaltigt, men det renas genom vattnets avdunstning

till moln, vilka sprids av vindarna och släpper ned rent vatten över hela jorden.

Och så vidare.

På jorden råder optimala förutsättningar för liv.

Är det klokt att tänka sig att det inte finns en skapande intelligens bakom allt detta?

Skepsis – till ateismen

Vilket är det mest komplicerade organ som finns hos levande varelser på jorden? Svar: den mänskliga hjärnan.

En teistisk slutsats: Endast intelligens och kunskap som står mycket högre än den mänskliga kan ha bildat hjärnan.

Men kanske är DNA det allra starkaste beviset för en medveten skapelse. DNA-molekyler för över genetisk information av ytterst komplicerat slag från en individ till dess avkomma, vilket bestämmer de nya individernas egenskaper

En teistisk slutsats: Endast en intelligens och en kunskap som står mycket högre än den mänskliga kan ha frambragt DNA.

Så må det förlåtas en yngling att han är skeptisk till ateismen!

Religionens Gud

Men resonemang enligt ovan utgör naturligtvis inget stöd för tron på en Gud som är allsmäktig, allvetande och allgod – och inget stöd för tron på kristendomen och Bibeln. Den som vill argumentera för det, måste även hitta andra skäl.

I naturen finner vi inga spår av religionens Gud.

Om vi vill kalla något för Gud, exempelvis världsgunden, så kan man mistänka att "Gud är annorlunda", dvs inte så som religiöst troende människor i allmänhet föreställer sig Gud.

Det finns flera så kallade gudsbevis, som lagts fram under tidernas lopp, men det som för mig framstår som det starkaste är det teleologiska, som utgår från ändamålsenligheten hos det levande. Och det är det som belyses på den här sidan.

SM

Se på rosen. Den är perfekt i varje ögonblick av sin tillvaro.

Ralph Waldo Emerson

Livet och döden är ett, lika väl som floden och havet är ett.

Kahlil Gibran

Ande är min källa, och jag är ett med Livet.

Judy Griffith

Oh, här finns kärleken, just här, finn din lycka, käre värfarare.

Hafiz

Människor förlorar kontakten med sin inre visdom, eftersom de är så vanvettigt fokuserade på den yttre världen.

David Seabury

Idag och alla dagar vilar jag i Enheten med det Gudomliga.

Herracia Brewer

Din värld finns innesluten i ditt medvetande; den återspeglar tillståndet i ditt medvetande, eftersom ditt medvetande bestämmer din värld.

Joel Goldsmith

Det finns så många vackra människor i denna värld, och jag är en av dem. Min inre skönhet återspeglas i mitt yttre arbete.

Edie Jurmain

Idag, just nu, är jag medveten om kraften i Källan i mig och vänder mig inåt för att använda den, var jag än är.

Angie Leonard

Min sanna identitet är obegränsad Ande.

Mary Murray Shelton

Söker du efter Mig? Jag befinner mig bredvid dig. Mina skuldror rör vid dina.

Kabir

Livet är en möjlighet att bidra med kärlek på ditt eget vis.

Bernie Siegel

Jag är en kosmisk varelse av levande ljus.

Glen Hayden

Skratt är den bästa medicinen.

Science of Mind magazine

Idag finner jag Gud inom mig. Jag sätter åt sidan alla förvirrande ord och upplever ren frid.

Alan Cohen

Idag ägnar jag en stund åt att bli medveten om den Gudomliga Närvaron i varje person jag möter.

Victoria Loveland-Coen

Lyckan skall inte sökas i avskildhet eller på platser där mycket folk är i rörelse – den finns i Självvet.

Ramana Maharshi

När du äger något, kan det tas ifrån dig...men när du ger bort det, kan ingen beröva dig det. Det är ditt för all tid.

James Joyce

Idag vill jag låta Gud visa sig genom mig i allt jag gör.

Florence Phillips

Sökandet efter mästerskap i livet börjar och slutar i människans inre.

Alan Cohen

Det finns ett ljus som lyser utöver allting på jorden... Det är ljuset som lyser i vårt inre.

Upanishaderna

Lycka går att finna i det nuvarande ögonblicket.

Thich Nhat Hanh

Om vintern kommer, kan då våren vara långt borta?

Percy Shelley

Jag lever utifrån min enhet med Gud, källan till allt liv.

Diane T. Hogan

Ingenting stort har någonsin uppnåtts utan entusiasm.

Ralph Waldo Emerson

Jag lever! Jag prisar mina dagars tysta storlagenhet.

Mary Kneipp

Arbete är gudstjänst.

Neem Karoli Baba

Himmelriket är ett sinnestillstånd.

Charles Fillmore

Citaten är från den amerikanska tidskriften Science of Mind (PO Box 18087, Anaheim, CA 92817-9942, USA) som grundades 1927 av Ernest Holmes och förespråkar "en filosofi, en tro, en livsväg". Den står för en särskild tolkning av kristendomen, med litet vidare andliga vyer än den vanliga kristna tron och med vissa likheter med new age.

Jag välsignar varje arbete som jag har att utföra denna dag. Jag ger mig själv fullt ut i varje ögonblick i det jag gör all min aktivitet till en akt av gudstjänst och kärleksfull hängivenhet.

Christy Engels

Glöm inte att jorden fröjdar sig över att få känna dina bara fötter och att vindarna längtar efter att få leka med ditt hår.

Kahlil Gibran

Vad vi åstadkommer är en droppe i havet. Men om denna droppe inte kom i havet, så skulle den gå förlorad.

Moder Teresa

Den som inte är nöjd med lite är inte nöjd med något.

Epikuros

Jag är fylld till brädden av Gud.

Sage Bennet

Jag vet att Gud är just där jag nu befinner mig.

Ernest Holmes

Jag vet min enhet med allt som är.

Roxanne Schader

Livet är antingen ett dristigt äventyr eller ingenting.

Helen Keller

Som kärleken växer inom dig, så växer skönheten. För kärleken är själens skönhet.

Augustinus

När våren kommer, växer gräset av sig självt.

Zenmästaren Yun-men

Jag fann Gud i mig själv, och jag älskade henne. Jag älskade henne våldsamt.

Ntozake Shange

I Café Sokrates, förra numret, ställde vi frågan: Vad är Gud? Några läsare har skickat oss sina tankar.

Vad är Gud?

Gud kan inte förklaras med intellektet.

Gud är Kärleken.

Gud är Urkällan till allt liv.

Gud är den Kraft som håller allting samman.

En tillbakablick på vårt liv kan ge oss ett mönster, visa oss en väg, ofta genom mörker. Men den har lett, som det tycks oss, mot ett mål. Och ljuspunkterna i mörkret ger oss en visshet. Bortom det materiella finns höga osynliga världar. Vi är inte vår kropp. Kroppen är bara ett hölje om den gudomliga gnistan som är vårt innersta. Vi är underställda karmalagen, och vårt mål är att till slut bli så renade och förändligade att vi befrias från materien, alltså slipper att återfödas om och om igen.

Gulli Bergvall

Vad är Gud?

Gud är den kärleksenergi som Är, som är det enda som egentligen Finns (själva Varat) som alltså inbegriper det illusoriska, dvs inklusive "oss själva", och som "vi" får vara i, leva i och omslutas av.

Med kärlek

Kristina Bryngel

Min uppfattning är att det finns ett enda allomfattande medvetande som jag kallar Världssjälén. I den finns allt, både det yttersta goda och det yttersta onda. Det onda är att likna vid en obearbetad bottensats. Det goda är resultat av en raffineringsprocess. I varje levande varelse, från de minsta till de största och i vegetabilisk form likaväl som i animalisk, finns ett kvantum av Världssjälén. Vi är alltså gudar, med ont och gott i oss. Reinkarnation ingår i raffineringsprocessen.

Dénis Lindbohm

I den indiska vedantafilosofin är Gud alla varelsers innersta väsen. En vedantist kan säga: "Jag är Gud." Denna insikt anses skapa en salighet hos den troende. Han vet att hans innersta jag är tidlöst, odödligt. Detta jag kallas Atman och anses vara samma som Brahman, världssjälén. Det som är botten i mig, är botten i allt annat levande.

Jag är Atman, som är Brahman. Atman finns i allt levande, i träden, i fåglarna och däggdjuren. I alltings innersta finns Atman. Djupt i allt föränderligt finns en oföränderlig verklighet, Brahman. Sanningen att Atman och Brahman är ett och detsamma uttrycks i orden TAT TWAM ASI - Du är Det.

Vad är Gud? Var är Gud? Varför är Gud?

Omöjliga frågor att besvara. Men Gud är ett begrepp som har religiös konnotation och som uppfattas olika i skilda trosläror och har undergått betydelseförskjutningar i en och samma religion under århundradenas gång. Att Gud skulle ha någon denotation är högst tveksamt. Enhörning är ett djur med konnotation (betydelse) men utan denotation (existens).

Marx sa att religionen är som opium för folket. Detta stämmer i hög grad fortfarande. Religion har blivit en del politikernas främsta vapen. Gud och helvetet kan man skrämmas med. Gud och paradiset är ett lockmedel. Har Gud nu lovat bort Palestina och Jerusalem åt både judar och muslimer, så kan det aldrig bli fred i Mellanöstern genom förhandlingar. Endast vapen kan avgöra utgången. Är marken helig, så är den. Gud är alltså i politikernas arsenal ett kraftfullt medel, men endast en täckmantel, en fantasiprodukt.

Att Gud finns i människors hjärnor står klart. Finns människorna i Guds hjärna? Är vi och allting runt omkring oss Guds tankar? Biskop George Berkeley menade det. Hjärnan är komplicerad. Universum är komplicerat. Genom ett analogiresonemang kommer man fram till att om medvetande och intelligens finns i en komplicerad struktur, så finns medvetande och intelligens även i andra komplicerade strukturer. Tillåt mig uttrycka min åsikt att jag inte finner sådana analogislutledningar särdeles intelligenta. Gud som hjärnspöke kan vara vad som helst, världsalltet, kraften, medvetandet, kärleken, och finnas överallt och ingenstans (har ingen denotation).

Varför finns då Gud? Det är här de teleologiska (finalistiska) resonemangen kommer in. All utveckling har ett mål, en mening, är uttryck för något medvetet, återspeglar en intelligens. Dessa tankar finns hos Aristoteles, Thomas av Aquino, Pierre Teilhard de Chardin, Albert Schweitzer, Albert Einstein, Mats Molén och många andra. OK. Antag att vi en dag om 10 000 år, 100 000 år, en miljon år eller så har utvecklat en mänsklig hjärna som kan omfatta all den ofantliga kunskap som finns då i framtiden och vi kan besvara frågan vad allting finns till för och vad det slutliga målet för all utveckling är. So what? Vad skall vi ha den förklaringen till? Vad skall vi ta oss till när vi nått målet? Ingenting? Vad har det med oss som lever i dag att göra?

Jag är inte religiös, ingen skeptiker utan en, tror jag, typisk agnostiker. Vad skall vi agnostiker göra den dag alla spörsmål är klarlagda och besvarade? Sitta och rulla tummarna – i evighet?

Rolf Ejvegård

Gud är i allt och vill utvecklas och ge sig till känna i och genom oss och i och genom alla andra manifestationer av Skapelsen.

Kerstin Stina Carlsson

Gud finns kanske, men kan inte beskrivas.

Magnus Bergström

Vad är Gud?

Jag vill så gärna delge dig mitt möte med Gud, natts upplevelser.

Och jag hoppas att du har lust att följa mig på en resa...

För några år sedan dog min gamla arbetskamrat Gertrud i cancer.

Hon och jag hade under många år producerat opera i Stockholm.

Sedan hon lämnade jordeplanet har vi ständigt haft kontakt.

Under de första tre fyra åren visste hon ej att hon lämnat tid och rum bakom sig.

Hon trodde att hon ännu producerade opera. Och på nätterna drog hon in mig i produktionsarbetet.

I början trodde jag att jag drömde.

Men till slut insåg jag att hon dragit in mig i sin medvetenhetssfär.

Efter några år tröttnade jag på hennes produktioner.

Jag sa till henne:

Sätt dig här tillsammans med mig i den här tunnelbanevagnen.

Vi måste talas vid.

Hon svarade:

Det här är ingen tunnelbana.

Det är en teater!

Och så förde jag in henne i mitt medvetandes projektion av en tunnelbanevagn. Och efter ett kort samtal berättade jag för henne att hennes jordekropp var död.

Hon bleknade.

Hon skrek:

Jag är inte död!

Är du också död?

Och jag svarade henne att jag sov samtidigt som dörrarna öppnade sig vid den tunnelbanestation hennes medvetande önskade sig.

Hon rusade ut.

En tid gick.

Och jag började själv planera en operauppsättning här i det jordiska.

Då återkom Gertrud.

Dock.

Nu visste Gertrud om att hon ej fysiskt kunde delta i arbetet.

Dock.

Hon skulle komma förklädd.

Hon ville delta i planeringen för hela projektet.

Nu fick hon svårt att tala:

Där jag nu är är det inte lätt att få tillstånd blanda sig i.

Där jag nu är.

Om bara människan kunde förstå.

Om bara människan kunde förstå.

Att färdas i universum.

Att vara i universum.

Jag hörde tågen genom universa.

Jag hörde rytmen.

Dånet.

Långt härifrån hörde jag det.

Ni tror er ha uppfunnit tågen.

Ni tror.

Vet du.

Universum brinner.

Det enda som kan sägas är:

Universum brinner.

Universum är eld.

När Gertrud talade med mig om det brinnande universum så var jag med henne där ute. Jag var där.

Jag såg tågen.

Jag såg brinnande SVART.

Det röda var svart.

Det svarta var rött.

Ett vara utan avstånd.

Dock lysande och påtagligt.

Dess tysta då förlamade.

Då tänkte jag frågan:

Vet du något mer om Gud?

Allt blev svart omkring mig.

Dock.

Det fanns ett avstånd mellan mig och det svarta.

Inget ljus fanns.

Dock jag såg allt tydligt.

Det svarta var som en vägg.

Där fanns reliefer.

Som ådror.

Som förstenat liv.

Väggen var känslolös.

Stämningen var obeskrivlig.

Där fanns varken ont eller gott.

Där fanns inga motsatser.

Jag stod inför bilden av Guds tron.

Där fanns ingen tanke som jag föreställt mig en tanke.

Där fanns ingen känsla som jag föreställt mig en känsla.

Där fanns ingenting som passade in i min föreställningsvärld.

Och efteråt?

Förskräckelse.

Tårar.

Gråt.

Gudsfruktan.

Jag har stått inför Guds tron.

Han är.

Dock.

Han är intet av det vi tror.

Robert Carleson

Etiketten Gud är svår
en del retar sig på
att jag använder den
– egentligen behövs den inte
kraften finns ändå

Den flyger rakt in i hjärtat
och bygger sitt bo där
fågelungarna flyger ut
en åt höger
en åt vänster

Att ta emot
att ge ut
det är detta
jag kallar Gud

Eva Jagrell

Ur Vågor av ömhet 1977

BJÖRN SAHLIN

Gud kan bara vara en personlig, inre erfarenhet

*Jag föga lär mig när om Gud man yttrar sig.
En makt utöver Gud är liv och ljus för mig. (1: 15)*

Så skrev en tysk mystiker för trehundra femtio år sedan, under det pågående trettioåriga kriget, kriget mellan katoliker och protestanter om den andliga och världsliga makten i Centraleuropa. Men han gjorde det för säkerhets skull under pseudonym, han kallade sig Angelus Silesius, "den schlesiska ängeln". Egentligen hette han Johann Scheffler och var läkare i den lilla staden Oels. Han levde 1624–1677. Verket han skrev hette *Den Cherubinske Vandringsmannen* och består av 1.676 epigram, korta, oftast tvåradiga, rimmade verser, paradoxala, humoristiska, rentav satiriska.

Silesius var likgiltig för dogmatiska formuleringar och teologiska system, sådant som man just då dödade varandra för runt omkring honom. Gud är oändligt mycket större än den gud vi kallar Gud.

En vishetskälla

För mig personligen har *Den Cherubinske Vandringsmannen* i tre decennier varit en vishetskälla som jag kunnat återvända till när jag tappat sikten på det väsentliga i livet. Vår vardag fungerar ju tyvärr oftast splittrande och krympande. Att läsa Silesius är som att återfinna ett större perspektiv.

Första gången jag stötte på Silesius namn var i "själsläkaren" Poul Bjerres lilla fina bok *Vår tro och vår förankring* (1942). Där har Bjerre själv prövat på att tolka Silesius till svenska och dessutom lyckats mycket bra. Citaten i den här artikeln är hämtade ur den svenskamerikanske teologen Bengt Hoffmans översättning till svenska från 1991. Den översättningen övertalade jag Hoffman att göra, när jag plötsligt insåg att Silesius betydde lika mycket för honom som för mig. Jag fick sedan glädjen att ge ut boken på mitt eget förlag.

Silesius står nära en rad andra kristna mystiker som jag värderar högt: Mäster Eckhart, Jakob Böhme, Daniel Czepko, Emanuel Swedenborg. Men jag tror, att ska man tala om Gud, ska man göra det just som Silesius: i så korta satser som möjligt, så att man inte påstår för mycket. Paradoxer är bra, för då förstår läsaren att han inte serverats några slutgiltiga sanningar. Och dikten är ett lämpligare redskap än trosbekännelsen om man vill säga något om Gud utan att Gud dör på kuppen. Kyrkorna signalerar högmödiget med sina trosbekännelser att de vet mer än andra om Gud. Det gör de inte. Det inser ju var och en som vaknar upp och ser klart:

*Vän, öppna ögon ser. Slut dem, stäng din grind
och du blir i övermod för gudssyn mullvadsblind.*

Silesius gav sjutton i vad helgon och änglar kunde tänkas anse:

*Vik undan, änglakör, din hjälp är mig för ringa.
Vik undan, helgonvärld, om så allt du kan mig bringa.
Jag kastar mig direkt i gudomshavet ut,
oskapat, rent, förutan namn och utan slut. (1:3)*

Och även om änglarna verkligen skulle veta vem och vad Gud är, så är deras kunskap ingenting värd för mig. Vad skall jag med andras kunskaper och erfarenheter till? Innan jag själv gjort samma erfarenheter är ju deras kunskaper och erfarenheter bara ord och påståenden att undergivet tro på. Jag måste personligen erfara Gud för att kunna säga att jag vet vem Gud är:

*Keruber vet. Med det kan jag mig icke nöja.
Jag vill mig över dem till icke-vetat höja. (1:284)*

För Silesius var Gud en personlig, inre erfarenhet som inte kunde förmedlas av mellanhänder, varken av mer eller mindre heliga människor eller ens av änglar. Även änglars kunskap om Gud är för inskränkt.

*Kan du månnstro i tiden ropa ut Guds namn?
Det är ej sägbart ens i evighetens famn. (251)*

Vem och vad Gud är kan över huvud taget inte utsägas i ord, inte i denna världen, inte heller i någon "högre" sådan. Gud är bortom orden, hur subtila de än är. Man kan inte ha några åsikter om Gud:

*En åsikt är som sand och dåren bygger där.
Du byggt på åsikter. Det mot all visdom svär: (6:251)*

Gud kan bara upplevas, erfaras. Därför gäller det att befria sig från alla bilder och föreställningar om vem och vad Gud är:

*Gör dig från bilder fri och du blir Gud själv lik,
blir i avklarnad ro ditt eget himmelrik. (2:54)*

Det är alltså först när vi befriar oss från våra föreställningar om Gud som vi verkligen får veta något om Gud. Och varför det? Jo, föreställningarna står hindrande emellan oss och Gud. Befriar vi oss från våra bilder av Gud, då blir vi rentav lika Gud, säger Silesius, därför att vi blir delaktiga av Gud. Det är p g a delaktigheten vi får vår kunskap, en kunskap s a s inifrån. "Att veta är att bli det man vet", säger han. Men den kunskapen är som sagt ordlös, en erfarenhet som inte går att formulera.

Genom delaktighet i Gud uppnår vi gudslighet, hävdar alltså Silesius. För en del är det en hädisk tanke. Men:

En droppe blir ett hav, när den i havet hamnat

och själen Gud, när Gud den inom sig har famnat. (6:171)

"Uppnår vi gudslighet" är egentligen fel uttryck, för vi är redan delaktiga och gudslika, fast vi inte inser det:

*Om du kan droppen ur det stora havet draga,
då kunde du min själ ur Gud, den Store, taga. (6:172)*

Gud är både närmare och fjärrare än vi tror. Den kunskap om Gud som uppnås genom delaktighet uttrycks bäst i form av negationer:

*Ett Intet är den Gud som över alltet ler.
Min vän, den som ser intet mitt i allt, han ser. (1: 111)*

Det finns en benämning i kristen tradition på den här typen av teologi, där man talar om Gud i negationer och motsägelser, man kallar den apofatisk. Den är inte särskilt populär, eftersom den innebär ett ifrågasättande av kyrkans dogmer och trosbekännelser, men den accepteras till nöds därför att den genom tiderna omfattats endast av en liten skara mystiker, vars tankar är alltför paradoxala för att kunna förstås av den stora kyrkliga allmänheten. Och visst är tankarna paradoxala, det är just finessen med dem:

Detta träsnitt av en okänd tysk konstnär, samtida med Angelus Silesius, pryder omslaget till den svenska utgåvan av *Den Cherubinske Vandringsmannen*.

*Min Gud, o store Gud! Min Gud som liten är!
Gud som det minsta är; Gud, Du som alltet bär. (2:40)*

Eller:

*Den sanna tomheten är lik ett kärl, som
fyllets med nektar men den saken ej vet om. (2:209)*

Tomheten är samtidigt en fullhet, fast det är man i regel omedveten om. Hur uppnår man då den tomhet som samtidigt är en fullhet? Jo, man ska söka i sig själv:

*Hur dum den är som ur gölar drack likt markens fän
och glömde hemmets egen porlande fontän. (1:300)*

Och hur går det till? Jo, man söker tystnad, riktar sig inåt och lyssnar:

*Tänk Gud och du skall höra Honom i ditt bröst.
Tig still och ord från Honom utgår från Hans röst. (5:330)*

Det kan faktiskt räcka med att stilla sig i sin verksamhet:

*Guds krav är endast "vila ut". Om du så gör,
är kravet fyllt och resten tar Han ansvar för. (4:197)*

Vi vet alla, var och en, att det kan vara svårt nog att förhålla sig överksam en längre stund, och att tystnaden kan vara skrämmande. Utan att vi ens tänker på det är vi strax i gång med någonting, och närmast automatiskt skruvar vi på radion. Men det är i den där tomheten vi är fullheten närmast. Man behöver bara tömma sig på sitt eget:

*Om du dig själv och allt som skapats växer ur;
då skall du ympas in med Gudomens natur. (2:57)*

Till gudserfarenheten hör en evighetsupplevelse, en upplevelse av evighet mitt i tiden:

*Den gudshängivna liknar Gud i inre frid.
I varje Nu hon överskrider rum och tid. (2:119)*

Ja, tiden är i själva verket ett mänskligt påhitt, liksom rummet. Det är evigheten som är den verkliga verkligheten:

*Man säger "tiden flyr". Har någon sett den färden?
Nej, tiden ligger still i Herrens plan för världen. (5:24)*

Och hur lever man då i detta tillstånd s a s mellan tid och evighet, hur förhåller man sig till och i världen, när man nu har del i Gud? Jo, Silesius svar påminner om buddhismens:

*Den som utan åtrå älskar, som utan kunskap vet,
står närmare gudomlighet än mänsklighet. (259)*

Och i sin gudsvisshet kan människan uppnå en trygghet och tillit till livet som rentav liknar sorglöshet:

*Vem när narcissen och vem smyckar ängens lilja?
Du ägnar åt dig själv bekymmer, omsorg, vilja. (1:290)*

Ja, detta var bara några få pärlor ur en väldig andlig skatt. Läs vidare själv.

Det är en vanlig uppfattning att det bakom allt måste finnas en Högre Makt, som skapat och alltjämt skapar världsalltet. Världen kan inte ha uppkommit av sig själv, tycker man. Denna Makt kan uppfattas som en personlig Gud eller mera som en opersonlig Kraft.

En personlig Gud är ett väsen med personlighet, syften, värderingar och som gärna ses som allvetande och allsmäktigt. Det finns stora likheter mellan denna Gud och oss människor. Medan vi är små andar, är Gud en *stor* ande. En personlig Gud kan tänkas arbeta inom ramen för naturlagar, som Gud antingen själv har skapat eller naturligen måste följa. En personlig Gud ses gärna som "god".

En opersonlig Gud är en skaparkraft, utan personlighet och kanske utan ett centrum, som inom de nödvändiga naturlagarnas ram skapar allt utan höga syften och värderingar. En opersonlig Gud kan uppfattas som amoralisk eller som en substans eller ett väsen som utvecklas i och med sin skapelse.

Ett sätt att beskriva Gud är att säga att Gud är Allt, att Gud inte är ett medvetet väsen utan ett namn på världsalltet. Enligt det synsättet har Gud inte skapat universum, utan Gud Är universum, Gud Är naturen och dess lagar. Gud är då ett sammanfattande namn på allt som existerar.

Om en medveten Varelse har skapat allt, måste man fråga: Vem/Vad skapade denna Varelse? En annan Varelse? Vem/Vad skapade i så fall denna andra Varelse? Och så vidare... Ett svar kan vara att denna Varelse är *det som finns*, utanför tidens och rummets ramar. Man kan tänka sig att Gud skapade sig själv och hela världsalltet, tid och rum och alla naturlagar och all verkande energi utifrån en ursprunglig medvetandepunkt. Även enligt detta synsätt är Gud identisk med universum; allt som finns är delar av Gud. Att *förstå* detta är omöjligt.

Kanske är det så att Gud finns eftersom Guds icke-existens är otänkbar. Något finns, och Gud kan vara ett namn på detta.

Det kan tyckas konstigt att världen finns. Det skulle ju kunna vara så att ingenting fanns... Eller skulle det det?

Det som finns är i alla händelser något vidunderligt, och vi är delar av det.

SM

Krönika Bertil Falk

"JAG TROR VI ÄR EGENDOM"

Jag har vid något tillfälle kallat mig fortean, anhängare till Charles Fort (1874-1932) som skrev fyra kontroversiella böcker om egendomliga händelser som han fann i tidningar. Men att kalla sig fortean innebär en motsättning. Fort framhöll nämligen: "Jag tror inte på något av allt det som jag skrivit. Jag kan inte acceptera att tankeprodukter är lämpligt stoff för trossatser."

Fort ansåg att man skulle vara skeptisk mot vetenskapen men också skeptisk mot sin egen skepticism. Mao: om jag ifrågasätter att det finns en Gud som skapat världen, så bör jag i nästa steg ifrågasätta mitt ifrågasättande av att det finns en Gud som skapat världen. Attityden är en del av förklaringen till att Forts böcker ter sig såväl spännande, fascinerande som svärgripbara.

Bland de fenomen han noterade fanns oförklarliga företeelser i rymden långt innan man talade om UFO:n. Han uppmärksammade förbluffande regn av grodor och fiskar. Bl a noterade han ett regn av en substans innehållande "organiska, brännbara ingredienser" i Hessle 1 januari 1860 samt en serie av hägringar i Sverige och Östersjön från oktober 1881 till december 1888. Ett av hans ofta citerade påståenden är uttalandet "I think we're property." (Jag tror vi är egendom.) Detta att någon skulle äga oss ungefär som en djurparksägare äger ett zoo kom att påverka många sf-författare.

Fort ville också förklara egendomliga försvinnanden och uppdykanden med existensen av ett okänt transportsystem. För den sakens skull myntade han ordet *teleportation*, som kan sägas ha betydelsen att någonting utan tidsåtgång försvinner från Trelleborg för att i samma sekund dyka upp i Allahabad. Även denna idé har tagits upp av sf-författare, mest notabelt av Alfred Bester som i *Tigermannen* – baserad på Dumas *Greven av Monte Christo* – låter sin

huvudperson teleportera inte bara i rummet utan också i tiden. Annars är den form av teleportation, som de flesta av oss konfronteras med, rymdfararna som strålas ner till planeter från ett rymdskepp i TV-serien *Star Trek*.

Man kan le åt dessa fantasterier, men den som läser "New Scientist" eller lyssnar på "Vetandets värld" i Sveriges Radios P1 vet att man inom kvantmekaniken på allvar numera använder begreppet teleportation för likartade fenomen i kvantumvärlden.

Charles Fort kan uppfattas som en kuf, men han umgicks med och beundrades av kulturpersonligheter som Theodore Dreiser (*En amerikansk tragedi*) Ben Hecht, Alexander Wollcott och Oliver Wendell Holmes. För ett trettiotal år sedan började också forskare intressera sig för honom.

I Sverige har intresset för Fort varit i stort sett obefintligt. Hans idéer hör inte hemma i ett samhälle som präglas av materialism och diverse former av social ingenjörskonst. Till skillnad från kändisrösterna i den konformistiska kör som i Sverige kallas debatt, så var han en tankeväckare. I grunden var Charles Fort en äkta sökare som satte strålkastarljuset på egendomliga fenomen.

Charles Fort

Medvetande är världens grund

Det är i vår tid en helt dominerande uppfattning i den vetenskapliga världen att det är materia som är världens grund och att det mentala är ett bifenomen, som uppkommit ur materian. Men det finns vetenskapsmän som tror att medvetande är grunden. Till dem hör den indiskamerikanske professorn i fysik Amit Goswami vid University of Oregon, författare till boken *The Self-Aware Universe. How Consciousness Creates the Material World* (1995). Han grundar sig på kvantfysiken (som handlar om elementarpartiklarna) och menar att alltsedan denna kom till, under första hälften av 1900-talet, har det funnits tecken på att den vetenskapliga bilden av världen kommer att revideras. Goswami underkänner den nuvarande världsbilden, där materia är världsgrunden, och anser att vi nu behöver ett paradigmskifte inom fysiken.

I en intervju i den amerikanska tidskriften *What Is Enlightenment?*, gjord av Craig Hamilton (fall-winter 2001) säger professor Goswami att enligt dagens vetenskapliga världsbild består allt av materia – ytterst av materiella elementarpartiklar, som är de grundläggande byggstenarna. Allt uppstår enligt lagen om orsak och verkan, och orsakerna är alltid materiella. Elementarpartiklarna kommer samman och bildar atomer, atomerna kommer samman och bildar molekyler, molekylerna kommer samman och bildar celler, och cellerna kommer samman och bildar exempelvis vävnader och organ hos människan. Så tror man idag i den vetenskapliga världen. Allt är materia och vilar i lagen om orsak och verkan, vilken sträcker sig ned till det allra minsta som finns, elementarpartiklarna. Det andliga kan inte påverka materian. *Mind over matter* existerar inte.

Men det finns en minoritetsuppfattning bland vetenskapsmän att *medvetande är alltings grund*, att det andliga är det enda som är riktigt verkligt. Materia är en sekundär verklighet. Vid sidan av materiella orsaker verkar även det mentala på materia.

1982 gjorde Alain Aspect och hans medarbetare i Frankrike ett storslaget laboratorierperiment som tydligt visade det icke-materiellas, andligas, transcendent

verklighet. I många år hade kvantfysiken pekat på att det finns andra verklighetsnivåer än den materiella. Det inleddes med att man började betrakta kvantobjekt som *vågor*. Men de framstod inte som vågor i tid och rum, utan som vågor av *möjligheter; transcendent* möjligheter. Aspects experiment klargjorde att vad man anat faktiskt var sant: kvantobjekt *har* förbindelser bortom tid och rum. Experimenten visade att en atom utsänder två ljuskvanta, som kallas fotoner, vilka går motsatta vägar, och dessa fotoner påverkar *omedelbart* på avstånd varandras beteende fastän de inte sänder ut några som helst signaler. Detta strider mot Einsteins upptäckt att ljusets hastighet är den högsta möjliga. Här sker alltså i kvantvärlden en påverkan utanför tiden och rummet, dvs i en transcendent verklighet.

Uppenbarligen är det så i kvantvärlden att något som finns utanför tid och rum påverkar vad som finns i tiden och rummet. Men man skall också veta att kvantvärlden är grunden för allt. Vår vanliga verklighet vilar i kvantvärlden och äger sin existens på grund av den. De lagar som gäller för kvantvärlden gäller för hela den manifesterade materiella verkligheten.

Professor Goswami anser att paradoxerna i kvantfysiken kan lösas om man antar att medvetande är *varats grund*, inte bara ett bifenomen till materien. Detta är för övrigt en typiskt indisk tanke, en huvudsak i vedantafilosofin. Det är därför inte överraskande att det är en indiskamerikansk fysiker som lägger fram den.

Genom att världsgrunden är ande (som inte är något delbart) förstår man enligt Goswami att allt i grunden är ett. Ett nytt vetenskapligt paradigm, som säger att allt är medvetande, bör nu träda in i stället för den gamla grundsynen att allt är materia och att medvetande är ett bifenomen.

Goswami pekar också på att den vetenskap som är grundad i en materialistisk världsbild inte kan förklara den biologiska evolutionen. Om vetenskap däremot bedrivs med utgångspunkten att medvetande är världens grund, kan vi se att medvetande opererar i evolutionen med bildandet av nya arter.

Hur arbetar nu världsmedvetandet,

när det skapar den materiella världen? I kvantfysiken, svarar Goswami, uppfattas inte objekten som definitiva ting, som alltid kan ses, i rörelse eller stilla, så som vi är vana vid att betrakta dem och så som Newton såg dem. I kvantfysiken framträder objekten som *möjligheter*. Och vad gör möjlighet till verklighet? När vi tittar på objekten ser vi endast verklighet. Vi ser en verklig stol, inte en möjlig stol. Medvetande, understryker Goswami, är världens grund. Det är transcendent medvetande som förvandlar möjlighet till verklighet. Medvetande lyder inte under kvantfysikens lagar, eftersom det inte är materia.

Det är medvetande som skapar den materiella världen.

Goswami menar att hela det fysiska universum endast existerade som otaliga möjligheter innan möjligheten av *en medveten varelse* förverkligades, och då bildades omedelbart hela det fysiska världsalltet, inklusive de femton miljarder år av historia, som ledde fram till det ögonblicket. Han anser att detta följer av kvantfysiken. *En observatörs iakttagelse är nödvändig för att förvandla möjlighet till verklighet* – och detta gäller även tiden.

Knuten till denna idé att en medveten varelse måste finnas för att universum skall bli manifesterat är idén att det finns ett syfte med universum. Världen är så utskökt, där finns så många meningsfulla sammanträffanden, att det verkar mycket troligt att universum gör allt med avsikt, att det växer på ett sådant sätt att en medveten varelse slutligen kommer att framträda.

Kan den slutliga avsikten vara att framskapa människan? Nej, människan behöver inte vara utvecklingens mål, tror Goswami; det finns nog en lång evolution framför oss. Ändå tänker han sig att kosmos har blivit till just för att skapa en sådan varelse som människan.

Han menar att universum är medvetet – medvetet genom oss. Vi är universums mening. Vi är dess meningsfulla centrum. Universum finner sin mening genom förmimmande varelses.

Detta är besynnerliga men intressanta tankar.

SM

Foto: Pressens Bild

Brita af Geijerstam

hundraårig poet med livsvisdom

Med försiktiga steg
halkade hon fram på
höstens våta bädd.

Hon var en liten och späd madam
osäker och rädd.

Men plötsligt sa hon
högst bestämt:
Det här går inte an.

Andas djupt, sträck på din rygg.
Tag stora steg. Du kan!

Och efter några sekunder blott
blev hon som förbytt.

Kände sig ung och gnolade glatt:
Det blir nog en vår på nytt.

*

Det surrar i luften
av folk som frågar:
Hur gammal är du?
Tänk att de vågar.

Fråga i stället
vad jag gör
eller tala om något
som båda berör.

Här kommer
mitt svar – ja, lyssna nu.
Jag blir aldrig äldre
än tjugosju.

Förvänta dig intet.

Förväntningen
tar död på det mesta.

Värna om din dag.

Om kommande dagar
vet du intet.

*

Det blir bättre
framåt kvällen
skrev en eftertänksam vän.

Dagen ställer stora krav.
Ingenting man tänkt
blev av.

Men mot kvällningen
i stillhet
blir man nästan som
förbytt.

Då, när inget märkbart händer
lever man
på nytt.

Jag minns, jag finns
jag lever och
andas.

Ser med förhoppning
på dagen som randas.

Upplever det som en
nåd att få vara
ännu en tid
bland de levandes
skara.

*

Giv av din kraft
så får du
kraft.

Giv av din kärlek
så får du
kärlek.

Giv av ditt liv
så får du
liv.

*

Jag längtar efter ett djup.
Ett djup, långt under tjälen.
Ett allvar och en glädje,
ett närmande till själen.

Jag längtar efter klarhet
där gränser suddas ut.
Ett ljus som jag kan följa
hela vägen ut.

Brita af Geijerstam firade sin 100-årsdag i mars 2002 med att ge ut sin andra dikt-samling – den första kom när hon var 97! Den nya heter *Nära*. En vacker bok på 78 sidor, utgiven av Norstedts. Jag gläds åt att se den i en topplista i tidningen.

Jag tycker mycket om *Nära*. Den innehåller många verkliga små pärlor. I stället för den vanliga recensionen låter vi Brita dela med sig några av dikterna.

Nils-Olof Jacobson

Bokfloden

Tillväxtfanatism

Nu finns den – boken, som kan och borde bli början till en klokare civilisation än dagens! Jag syftar på boken *Tillväxten ifrågasatt* (Carlsson Bokförlag, 2001) innehållande 18 uppsatser av lika många kunniga och klarsynta debattörer.

De vågar föra fram alarmerande fakta om orättvisorna, naturförstörelsen, den ohejdade kapitalismens verkningar, bristen på demokrati, överkonsumtionen, hetsen i arbetsliv och familj – allt detta gör att en mängd människor i den till synes förmögna industrialiserade världen känner stor olust och börjar fråga sig om inte dessa förhållanden ger en ohållbar utveckling. Svaret är ja – den utveckling vi ser framför oss är ohållbar, eftersom den skulle kräva minst fem jordklot.

Trots detta körs det djupare och djupare ner i hitillsvarande hjulspår och man ser knappast några försök från de styrande att hejda sig och försöka analysera vad som pågår och hur vi måste tänka om för att inte utarma såväl jordens resurser som mänskliga värden. Ekonomerna fortsätter med sitt inskränkta sätt att bedöma verkligheten endast med användning av måttet "pengar", och de sk tillväxtpartierna följer glatt med och gläds vid tanken på högre bruttonationalprodukt – en falsk framgång.

Det första avsnittet i "Tillväxten ifrågasatt" är skrivet av Erik Damman, som 1998 startade "Forum för systemdebatt" i Norge. Han

skriver bl a: "För det vi står inför är inte en uppsättning delproblem eller föroreningar. Det handlar om en fortlöpande underminering av själva förut-sättningen för mänsklighetens överlevnad."

"Utrota tillväxtfanatismen" är rubriken på Lars Norbergs artikel, och i detta instämmer Claes-Bertil Ytterberg, samtidigt som han pekar på den tilltagande egoismen och privatmoralismen i kölvattnet efter den lössläppta ekonomin.

Bengt Hubendick pläderar övertygande för en utveckling av det mänskliga livets alla kvaliteter och mönstrar ut tillväxtbegreppet, som hela tiden följer miljöskulden och resurs-utarmningen på ett ödesdigert sätt.

Sedan kommer eldskriften från Elisabet Hemodsson: "Framtid ifrågasatt", med speciellt fokus på de patriarkala strukturerna, som i huvudsak står bakom dagens omänskliga ekonomism.

Lena Klevenås analyserar vilken utveckling vi skulle kunna få nu då bara en bråkdel av befolkningen behöver sysselsättas med framställning av livsmedel och varor. Planerad hushållning är ett tänkbart motto. Vår materiella standard kan inte bli högre – den är redan så hög att varje försök att höja den kostar mer än det smakar.

Alla uppsatserna – av författare som Sören Lagergren, Kenneth Hermele, Lars Ingelstam och J K Galbraith – är utomordentligt intressanta utifrån olika vinklingar, men slutsatsen är gemensam: Vi måste hejda den materiella tillväxten i väst och övergå till en mycket bredare utveckling av mänskligt liv, så som många innerst inne önskar.

Det är ett gigantiskt maktproblem. Redan idag är flertalet av världens 100 största ekonomiska enheter inte stater utan multinationella koncerner, som med penningens makt bestämmer mest. De arbetar

systematiskt i eget vinstintresse för att öka vår konsumtion av produkter, som vi inte alls behöver, utan hänsyn till det sociala och ekologiska priset.

Framtidsperspektivet är sannerligen dystert, ja, till den grad att inga ansvariga verkar orkar greppa det och arbeta för en förändring. Snarare eldar man på tendenserna i en "vanmaktens optimism". Låt oss åtminstone få "insiktens pessimism" som en realistisk utgångspunkt. Läs boken!

Gudrun Isaksson

Berusad av Gud

När jag fick veta att Antoon Geels, professor i religionspsykologi i Lund, hade kallat sin senaste bok om mystik *Berusad av Gud* tyckte jag, att det var mycket välfunnet och passande eftersom en erfarenhet av Gud ibland kan te sig som en sorts berusning. Boken är utgiven av Natur och Kultur 2002.

I förordet berättar författaren, att en representant för förlaget frågade honom, om han kunde tänka sig att skriva en populär bok om mystik. Det kunde han, eftersom han just höll på att avsluta en bok om kristen mystik och tidigare skrivit om både judisk och muslimsk mystik och att det därför kändes som en utmaning att nu försöka skriva en populär och lättfattlig bok i detta ämne. Författaren fick sedan en idé om hur denna popularisering av ett svårt ämne skulle kunna ske. Han tänkte sig att ett antal välkända mystiker från de tre stora religionerna skulle mötas i Cordoba i Spanien år 1302 för en rundabordskonferens med inriktning på söka enhet i mångfalden och

därmed bidra till fred i världen.

Även detta tyckte jag var en alldeles utmärkt idé och jag såg med förväntan fram emot att få läsa boken. Den motsvarade helt visst många förväntningar utom i ett viktigt avseende. Jag tycker inte att det är någon enkel bok som Antoon Geels skrivit och därför tror jag tyvärr inte att den når någon ny publik utan mera de som redan har ett visst intresse för mystik. Jag hoppas emellertid att jag har fel, för ingen skulle bli gladare än jag om boken nådde en stor läsekrets och att mystik därmed kunde bli lite mindre "mystisk" än vad den fortfarande tycks vara för alltför många människor.

Boken har nio kapitel och de avhandlar bl.a. *Den dolde och uppenbarade Guden* och *Förvandlingens väg*.

Det andra kapitlet i boken heter *Enhet i mångfald* och där kan man läsa om den fiktiva konferensens två huvudsyften.

För det första vill man söka tankar och handlingar som förenar snarare än skiljer de tre traditionernas mystiker åt och därför kommer man bl.a. att tala om gemensamma erfarenheter av den dolde och uppenbarade Guden, om likartade övningar för att befrämja sådana erfarenheter och om en likartad människosyn, som bl. a. innebär att man ser alla människor som bärare av en inre gudomlig gnista.

Det andra viktiga syftet med konferensen är att diskutera vad mystiker i alla traditioner kan göra för att befrämja fred och samförstånd inte bara i världen utan också inom den egna traditionen, där det ofta pågår ett alldeles onödigt teologiskt käbbel – för hur ska man kunna komma överens mellan de olika traditionerna när man inte ens kan det inom den egna? Här kan mystiker göra en stor insats därför att de har lättare att förstå varandra än vad teologer och lärda skolastiker har.

Detta var konferensens två huvudsyften men man vill också försöka motverka de vrångbilder som existerar runt mystikerna som t.ex. att de skulle vara någon sorts asociala varelser som lever i isolering och ägnar sig åt askes, bön och läsning av heliga texter. Det är i stället så att många mystiker lever ett utåtriktat liv och även om inte alla är karismatiska förkunnare så håller de ändå kontakt med omvärlden genom att författa skrifter.

Man vill också försöka motverka de intoleransens vindar som blåser över världen och försöka få de rättslärda att inse, att språket bara kan vara en vägvisare. En skylt är aldrig identisk med vad den pekar på lika litet som en dogm kan vara identisk med vad den refererar till, det vill säga Gud.

Det avslutande kapitlet är ett dokument för fred och samförstånd i världen underskrivet av alla deltagande mystiker, bland vilka märks Mäster Eckhart och Mechthild av Magdeburg från den kristna traditionen, Jalal ad-din Rumi och Ibn Arabi från den islamska traditionen och Moses de León från den judiska traditionen.

Kerstin Stina Carlsson

Tankar som ger glädje

Att välja glädje. En bok om att få ett bättre liv. Författare: Kay Pollak. Hansson & Pollak Förlag, Stockholm 2001.

Kay Pollak har tidigare givit ut boken (och de filmade videoseminarierna) "Att växa genom möten".

Nu ger han ut fortsättningen, boken *Att välja glädje*

(anknytande filmade videoseminarier med Pollak finns att köpa som "bredvidmaterial" på video.

Det rör sig om en pedagogiskt upplagd lärobok i att bli medveten om vilka tankar man tänker och att i att kunna välja de tankar som enligt författaren ger glädje. Tankar är alltså kraft, och vårt ansvar som människor är att förstå denna kraft och använda den bättre.

Det är, förklarar Pollak, inte andras "fel" att vi mår dåligt emotionellt i nuet. Han understryker att detta påstående inte kan bevisas. Men tänk om det faktiskt förhåller sig så...! Att ge andra skulden för mitt eget "felväljande" leder alltså till problem.

Boken är uppdelad i 5 "böcker": En grundkurs, Om projektioner, Om att vänja sig vid att se sin egen storhet, Om förakt och mobbing, Om kraften i att ändra sina tankar. Efter varje sektion ska läsaren helst vila, för att begrunda vad han läst.

Jag föreställer mig att materialet fungerar väl både för självstudier och gruppstudier. "Att välja glädje" har dessutom ett varmt, personligt tilltal, där Pollak anknyter sina tankar till episoder ur sitt eget liv.

Det finns dock en viktig invändning. Pollak hänvisar till diverse utomstående källor, bland dessa forskaren Rosenthal, författaren Richard Bach, diktaren Edith Södergran och Nelson Mandela, han redovisar en insiktsfull zenberättelse och förmedlar en förlåtelseprocessövning av läkaren Guy Pettitt med flera.

Men när det gäller den metafysiska, övergripande ideologin bakom boken, är Pollak tystlåten. Någon gång läser jag orden A Course In Miracles, det är allt.

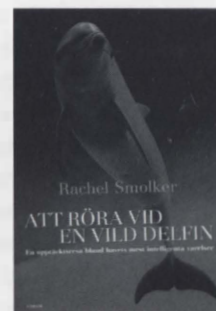
Ändå är det ganska klart att hela boken är baserad på en personlig tolkning av ACIM eller Mirakelkursen. Vissa partier förefaller vara direkta citat utan angiven källa, annat är utläggningar av grundtexter. Författaren står sålunda en smula med lånta

fjädrar. Det är ju inte han som själv "kommit på" de här tankegångarna. Istället är det ju en idélinje som – det har forskaren Olav Hammer påpekat – går tillbaka till åtminstone den kristna New Thoughtrörelsen och Christian Science för att sedan utmynnas i ACIM.

Jag inbillar mig att orsaken till att undanhålla läsarna de verkliga källorna är att Pollak är rädd för att i sin verksamhet förknippas med ett religiöst material, som skulle kunna ses som lite suspekt.

Med ovanstående sagt vill jag ändå bestämt hävda, att detta är en utomordentligt tankvärd bok. Dess förtjänster torde dock framkomma först i samband med de praktiska övningarna. Värde av en teori inom psykologin visar sig ju först i samband med dess praktiska användbarhet.

Gunnar Martin Aronsson

Oandliga delfiner

Att röra vid en vild delfin. En upptäcktsresa med havets mest intelligenta varelser. Författare: Rachel Smolker. Övers. Ing-Britt Björklund. Förlag: Forum.

Nej, detta är inte ytterligare en new age-bok som vill påtala hur andligt utvecklade delfiner är. Rachel Smolker är en amerikansk delfinforskare som i den här boken på ett brett och ganska trivsamt sätt berättar om den delfinforskning hon bedrivit under cirka 15 års fältstudier vid Shark Bay i Australien.

Smolker kom dit 1982

och fascinerades av att vilda delfiner hade för vana att komma ända fram till stranden och titta på mat. Under de påföljande åren återkom hon och en långsamt växande forskningsgrupp med hjälp av stipendiepengar från National Geographic Society till Shark Bay, där de observerade "sina" delfiner dagligen.

Klart sedan tidigare är att delfiner är däggdjur med hög intelligensnivå och komplexa sociala regelverk och ett raffinerat kommunikationssätt; de sänder ut starka ljudsignaler och kan "ekoloda" i vattnet.

Intressantast i boken för Sökarens läsare är kanske hur Smolker vederlägger föreställningarna om att delfiner på grund av sin artbeskaffenhet skulle vara högt andligt utvecklade.

Smolker redovisar istället beteenden som vi i överfört mänskligt språk skulle kunna kalla aggressiva och grymma. Bland annat berättar hon om att tre handjur tillfälligtvis ingår en allians och tillsammans förföljer, "vallar" en brunstig hona till dess att hon tvingas att para sig med en av dem, även om det ibland får till följd att fjolårsungen kommer bort och blir uppäten.

Smolker är alltså skeptisk mot "andliggörandet" av delfinen och menar, att de flesta new age-besökarna som vallfärdade till Shark Bay framförallt var intresserade av sig själva och att delfinerna skulle passa in i deras eget scenario. En kvinna satt i lotusställning på stranden och mediterade timme ut och timme in. Delfinerna simmade in mot stranden och simmade efter en stund ut igen. Kvinnan trodde då att det beror på att de drogs till hennes "mentala energi". Smolker: "I mina ögon verkade det som om delfinerna gjorde precis som de alltid brukade göra, men varför skulle jag ta henne ur hennes villfarelse?"

Förutom Smolkers berättande om sin forskning, som dock inte ger några direkt sensationella resultat, finns ett flertal mycket dekorativa färgfoton. Bokens presumtiva läsekrets är dock oklar:

Som forskningsdokument är i alla fall det här materialet lättviktigt (resultaten har istället publicerats i vetenskapliga tidskrifter). Och som nyandlig "inspirationsbok" om delfiner är den alltför intresserad av att sakligt redovisa observationer och dra slutsatser utifrån dessa.

Gunnar Martin Aronsson

Symbolen Satan

Den onde. Från forna tiders djävulstro till modern satanism. Författare: Håkan Arlebrand och Kerstin Wallin. Förlag: Libris, Örebro, 2001.

Det skall genast sägas: *Den onde* är en mycket bra bok. Håkan Arlebrand har vinnlagt sig om att göra, vad jag förstår, ett utomordentligt kartläggningsarbete vad gäller föreställningarna kring djävulen i olika tider och kulturer, från de tidigaste skriftkulturerna i mellanöstern till dagens satanism-influenser i ungdomskulturen.

Bibeln, såväl det judiskt-kristna Gamla Testamentet som det grekiskt-kristna Nya Testamentet finkammas efter djävulen/Satan/Ormen/Lucifer. Den centrala frågan är förstås: Hur kan Gud vara god, allsmäktig och allvetande när det samtidigt finns ondska i världen? I Bibeln finns ingen förklaring, endast

olika fragment av en berättelse som huvudsakligen går ut på att en god ängel, Lucifer/Satan föll i synd och tillsammans med andra änglar gjorde uppror. Därför kastades han ner från himlen av Gud som straff. Sedan dess finns Satan (och hans anhang) med i människors liv för att leda människor bort från Gud.

Arlebrand visar hur de lärde lagt pannan i djupa veck för att försöka hantera problemet, från de oidentifierade Bibelförfattarna, genom kyrkofäder som Origenes, gnostikerna, Luther, upplysningsfilosofer som Descartes, Spinoza och Locke fram till rationalistiska tänkare på 1800-talet såsom Schleiermacher – som hävdade, att det var i högsta grad osannolikt att änglar (skapade av Gud) skulle ha haft orsak att göra uppror mot Gud. Även modernare religiösa föreställningar, såsom de inom spiritualismen, ockultismen (här representerad främst av Eliphas Lévi och hans böcker om magi) teosofin, antroposofin, Jung och new age beskrivs.

Anmärkningsvärd är exempelvis den gnostiska traditionen, där Lucifer (Ormen) identifieras som "ljusbringaren" för människor, alltså en positiv gestalt som ger gnosis, dvs kunskap om de fördolda sammanhangen. Skaparguden i GT identifierades istället som Demiurgen, och var ond, eftersom han ville förbjuda Ormen att ge Adam och Eva kunskapsens äpple (gnosis). Genom denna radikala nytolkning närs tanken på, att människan kan bli "såsom Gud" och inte behöver vara underkastad "synd", eftersom sann kunskap om synd innebär frihet från synd.

Förmodligen finns här en inspirationsgrund för 1950-talets Human Potential Movement, där människans möjligheter betonas, och där djävulen är en påhittad instans.

Texten är faktagräddad,

närmast ett digert uppslagsverk, och lämpar sig inte för sträckläsning, men journalisten Kerstin Wallins interfolierade och uppfriskande intervjuer med moderna religionsrepresentanter – och även med en psykoterapeut och 19-årig Black Metal-satanist – luckrar upp materialet. Fler dylika hade uppskattats. Det må också sägas, att boken endast perifert tar upp djävulstraditioner utanför den västerländska kristna sfären. Men det är randanmärkingar. "Den onde" kompletteras föredömligt med många källhänvisningar – litteratur och Internet – samt register.

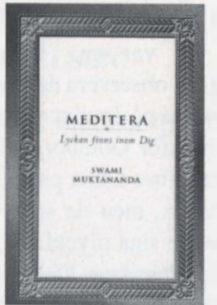
Arlebrand/Wallins bok visar tydligt, hur olika religiösa föreställningar med lätthet glider in i varandra, hur man kulturellt "importerar" och "exporterar" ideologiska element som vore det kryddor eller kläder; man influerar varandra kollektivt, och få idéer eller teorier går att isolera som originalelement. Detta gör naturligtvis studiet av djävulsföreställningar till ett komparativt – jämförande – studium mer än detta, att försöka jämföra. Detta gör naturligtvis studiet av djävulsföreställningar till ett komparativt – jämförande – studium mer än detta, att försöka jämföra. Detta gör naturligtvis studiet av djävulsföreställningar till ett komparativt – jämförande – studium mer än detta, att försöka jämföra.

"Vad Pål säger om Per, säger ofta mer om Pål än om Per."

Gunnar Martin Aronsson

Att möta sig själv

Ännu en bok om meditation är den lilla boken *Meditera* av Swami Muktananda med undertiteln *Lyckan finns inom dig* (SYDS Förlag, 72 sidor). Förordet är skrivet av dr Richard Gillett och i Sökaren nr 2, -02 finns ett uppslag just av Richard Gillett om boken "Meditera".

Swami Muktananda som dog 1982 var en hög andlig ledare, en siddha. Det betyder att boken är sprungen ur den hinduiska myllan och traditionen. På flera sätt skiljer den sig självklart från Eric Harrisons bok, men det finns också likheter dem emellan.

Bokens titel "Meditera" är en stilla och vänlig uppmaning till envar att rikta sitt medvetande inåt för att upptäcka sitt verkliga Själv, att experimentera med sig själv för att öppna sin den inre varelse.

Fyra grundläggande övningar beskrivs pedagogiskt men också mycket vackert. Det är ibland som ren meditation att läsa vissa stycken i boken.

Viktiga faktorer i meditationen är fokusering på ett föremål eller en uppgift, upprepandet av ett mantra, kroppsställningen och en lugn andning. De hinduiska heliga skrifterna citeras flitigt bl. a. Upanishaderna och Bhagavad-gita.

Det är den klassiska hinduismens innersta väsen som avspeglas i slutorden i boken: "Bli stilla i medvetandet om att allt är du och du är allting. Meditera på ditt Själv. Ära ditt Själv. Förstå ditt Själv. Gud finns inom dig som du."

I slutet finns också en vägledning till uttal av sanskritord liksom noter och en utmärkt ordlista.

Boken tillhör Siddha Yogatraditionen och idag är Gurumayi den ledare som för lärorna och de andliga övningarna vidare till sökare världen över.

Eva Jagrell

Ett av lidande märkt livsöde

När jag var en liten pojke kunde jag dagligen observera de paranoid schizofrena patienterna på det sinnessjukhus där vi bodde, strax utanför Göteborg. Några av dem som var lite bättre i sina psyken, kunde dagligen observeras, men de som var svårast sjuka, framlevde sina olyckliga liv inestängda på slutna avdelningar. Deras tillvaro var ett enda stort lidande, utan hopp och framtid. Trots tiden tidens behandlingar – det var i början på 40-talet, med insulin och el-chock – påvisades sällan något tillfrisknande.

Vid ett tillfälle kunde jag observera en mycket svårt sjuk patient, som aldrig fick vara ensam under sina promenader i sjukhusets vackra parker. En vårdare höll sig ständigt i hans närhet, färdig att ingripa om något skulle hända. Den sjuke patienten tycktes alltid, när jag såg honom, vara långt, långt borta med sina tankar, försunken i en världs olyckliga tankar av hopplöshet. Och detta var ju inte heller så konstigt. I det tillstånd patienten befann sig, ansågs han vara farlig för sin omgivning. Under många månader hade han framlevt sitt liv på asylen, inestängd i ett rum vars fönster var försedda med galler. Nu hade han fått en liten möjlighet att under några timmar inandas lite frisk luft. Det var då jag kunde observera honom.

Jag visste inte då vem den sjuke var, men senare i livet fick jag veta att han var en känd Göteborgskonstnär, vars tavlor fanns utställda på Moderna Museet. Hans namn var Inge Schiöler. Under sin kreativa målarperiod på Valands konstskola blev han i själva slutskedet av sin fyraåriga utbildning psykiskt sjuk, men han fortsatte sitt konstnärliga målande hos sin syster. Hon bodde någonstans i Göteborgs skärgård. Man hade väl räknat med att han där skulle kunna återhämta sig bland sjöfåglar och skär.

Men sjukdomen började mer och mer gripa in i Schiölers liv. Han blev rädd för människor och slöt sig inne i sin egen inre mentala kokong av tankar och känslor. Det var till slut nästan omöjligt för hans egen syster att få kontakt med honom. Med läkarens hjälp fördes han till närmast belägna sinnessjukhus, dvs S:t Jörgen. Här blev mörkret mer och mer kompakt, ja, som ett svart psykiskt hål, från vilket en återvändo syntes omöjlig. Men något märkligt hände, något som ingen hade väntat sig, allra minst sjukhusläkaren.

Det som inträffade är synnerligen intressant och visar lite av de okända läkande krafter som bär fram ett till synes hopplöst människoöde.

Schiölers syster tänkte ofta på sin bror. Hon bodde ju en bra bit från sjukhuset och

hade svårt med bussresan dit. En dag beslutade hon sig för att besöka sin bror. Med sig på resan följde hennes lilla son. Hon ville inte lämna honom ensam hemma. När de nalkades sjukhuset, blev de av portvakten hänvisade till en närbelägen parkanläggning, i närheten av vårt hus.

På långt håll kunde hon se sin bror Inge sitta där på en bänk, framåtböjd och till synes försunken i sina egna tankar och toltalt frånvarande. Skötaren, som var i närheten, försökte varna med att höja sin hand, men Inge Schiölers syster gick ändå lite osäkert fram till sin bror där han satt. Hon hade tagit med sig lite kaffe och bröd som hon hade tänkt bjuda på. Hennes lilla femåriga pojke togs plats intill den sjuke Inge och tog plötsligt hans hand i sin. Det var då som den frånvarande Inge vaknade upp. Ett litet svagt leende syntes på hans läppar.

Han sa inte så mycket, började plötsligt le. Från detta ögonblick påbörjades ett tillfrisknande. Det hela gick inte så fort, men det var som patienten vaknat upp ur sin "vintersömn". Efter något år återvände livsmodet och längtan efter att få måla. Han skrevs ut på försök efter några år och återvände till sin syster och skärgården.

Schiöler tillfrisknade och ett av de finaste minnena av Schiölers måleri utgör hans kraftiga penseldrag och porträttet "Rödhårig modell".

Rutger Bergström

Ett högre perspektiv

Det var verkligen intressant att läsa Dan Larhammars och Erland Lagerroths båda inlägg på Läsarforum i nr 3 av Sökaren eftersom de så tydligt visar hur omöjligt det tycks vara för två personer med så olika perspektiv på tillvaron att förstå varandra.

För många år sedan nu gick det en mycket tankvärd film på våra biografier som hette "Döda poeters sällskap". Filmen handlade om en lärare som var en stor nytänkare och inspiratör för sina elever och som på grund av det så småningom till sina elevers stora sorg blev av med sitt arbete. Alldeles i början av filmen uppmanar läraren sina elever att kliva upp och ställa sig på bänken och därifrån ta sig en ordentlig titt på klassrummet. Avsikten var att genom denna enkla påtagliga kroppsliga förändring få eleverna att upptäcka att klassrummet inte såg riktigt likadant ut med det förändrade perspektiv de fick däruppe.

Jag tycker att Erland Lagerroth, Susanna Ehdin, Eva Moberg m.fl. är personer som vågat kliva upp på bänken och se "klassrummet", dvs vår värld, utifrån ett vidgat perspektiv medan Dan Larhammar och andra som så säkert anser sig veta hur världen ser ut och fungerar envist håller sig kvar på golvet. Jag tycker också att de personer som blir utsedda till "årets förvillare" borde kunna känna sig hedrade av den utnämningen.

Kerstin Stina Carlsson

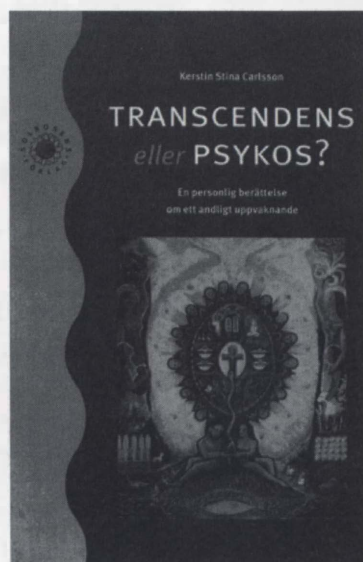
Läs Kerstin Stina Carlssons lärorika, spännande och livsbejakande skildring av sin pilgrimsresa i det inre

Transcendens eller psykos?

Se recensioner på Internet
www.solrosforlag.se

Pris 165 kronor
Portofritt vid förskottsbetalning
på pg 459 27 24-1

Solrosens Förlag AB
Box 417
721 08 Västerås
Tel 021-12 90 76

Nu har det kommit politisk propaganda även i Sökaren. Hittills har vi varit besparade dessa ofta så ensidiga tyckanden om svåra konflikter i världen. I nr 4 av Sökaren finns en recension av boken Gandhi, författare Arne Näss. Recensionen har skrivits av Rolf Ejvegård, där han enkelt och auktoritärt uttalar sig så här om Kosovoprovinen: "Landet behöver (liksom Indien) självständighet och serberna måste flytta ut ur Kosovo. Annars kan det ta en mansålder eller mer innan det finns förutsättningar för stävandet av våldet".

Etnisk rensning av serberna från Kosovo som är serbernas urhem, påbörjades för 60 år sedan. Då var serberna fortfarande i majoritet i provinsen. Kosovoalbanerna, som var Hitlerallierade, mördade och fördrev tiotusentals serber ur landet. Etnisk rensning av serber fortsatte efter kriget under Titos regim. Tito ville nämligen blidka albanerna för att hålla ihop landet. Efter Natobombningarna av Jugoslavien fördrev Kosovoalbanerna drygt en kvarts miljon serber ur provinsen. Till idag har den albanska befolkningen i provinsen tiotubblats, dels på grund av extremt hög nativitet, dels på grund av immigrationen från Albanien under Titos regim. Återstående 70 000 serber vill Rolf Ejvegård således rensa bort. Enligt hans logik skall våldtäktsoffer beskyllas för våld och straffas.

Antingen är Rolf Ejvegård helt okunnig om Kosovoproblematiken och uttalar sig om saker som han inte har den blekaste aning om, eller så är hans syn på Kosovokonflikten primitivt svartvit. Sökarens läsare kan undra hur det är med hans syn på världen i dess helhet. Ty han är inte försvarare av icke-våldsmetoder.

Tills vidare er prenumerant *Miljan Vuksanovic*

Ännu ett svar på frågan i nr 2 hur en människa skall vara

Hur ska en människa vara?

Varje människa är unik,
har unika förutsättningar.
Men en grundläggande önskan
finns hos alla:
att efter kraft och förmåga
vara en god människa.

*

En medmänniska i handen
är bättre än tio talare i templet.

*

Det enda jag vill
är att vara Någon
- för Dig -

En Någon som finns,
när Du tar morgonens

ljus i Dina ögon.

En Någon, som är till hands
under dagen,
när Du finns för oss.

en Någon, som för Dig
till kudden om aftonen.

En Någon som låter Dig
vila kinden i Hans Hand
under natten.

Det enda jag vill
är att vara Någon
- för dig -

Erling Ribbing

KURS PÅ SIGTUNASTIFTELSEN!

Som en del i höstens programutbud på Sigtunastiftelsen erbjuds följande kurs:

Mystikens traditioner I (5poäng)

Syftet med kursen är att ge en introduktion till studiet och den psykologiska analysen av mystiken i judendom, kristendom och islam.

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier över valda mystika texter och praktiska övningar i religionernas transcendentstekniker. Föreläsare för de olika religionernas mystika traditioner leder de praktiska övningarna. Kursansvariga lärare: Anton Geels, professor i religionspsykologi, och Svante Ögren, adjunkt.

Kursen hålls på Sigtunastiftelsen och omfattar fem veckoslut. Kursen avslutas under våren 2003. Anmälan senast 20 september. Kursstart 5 oktober. Pris: 3.900 kr inkl helpension på Sigtunastiftelsen.

I samverkan med Teologiska institutionen, Lunds universitet. För information och anmälan kontakta Svante Ögren, 08-592 589 16 (kontorstid), svante.ogren@sigtunastiftelsen.se För mer information om Sigtunastiftelsens program, besök www.sigtunastiftelsen.se !

Olika världsbilder

Det finns många olika världsbilder. Men kanske finns det *i huvudsak* två slags syn på världen: *Materia är världsgrunden* och *ande är världsgrunden*.

Enligt den första uppfattningen är alltså världens grund materia, och andliga krafter, som inverkar på materian (*mind over matter*) saknas; allt grundläggande skeende är mekaniskt och deterministiskt (den materiella lagen om orsak och verkan bestämmer allt). Medvetande är en bisak som uppkommer ur materian, alltså sekundärt i förhållande till denna. Evolutionen saknar mål, men språng i utvecklingen, så kallade mutationer, ger upphov till ett otal variationer bland livsformerna, och kampen för tillvaron leder till att de mest livsdugliga formerna överlever och fortplantar sitt släkte. Exempel: giraffens långa ben och långa hals har varit till fördel för de individer som en gång fått dessa egenskaper så att de kunnat hävda sig i livskampen och slå ut mindre lyckligt lottrade konkurrenter.

Enligt den andra uppfattningen är icke-materia, ande, tanke världens grund, i vilken materian existerar som tankar, föreställningar. Ande har medvetande, vilja, intelligens och har skapat det som är. Evolutionen är intelligent styrd mot bestämda mål. Växter och djur har blivit till som följd av ett medvetet skapande. Exempel: giraffen har fått långa ben och lång hals för att kunna skaffa sig mat högt uppe i trädkronorna. Man talar om "naturens visdom".

Enligt den första uppfattningen är universum en idiot, enligt den andra är intelligens en egenskap hos världsgrunden.

Naturvetenskapen idag är grundad i en materialistisk, ateistisk övertygelse. "Gud" finns ej. Så kallade skeptiker har sin ideologiska grund i den filosofiska, vetenskapliga materialismen. De förnekar *mind over matter*. Deras skepsis är riktad

mot allt som inte stämmer med materialismen, såsom paranormala fenomen (telepati, klärvoajans, kläraudiens, prekognition, retrokognition, psykokinesi) och tron på en *skapelse* av Gud eller på annat sätt.

Skeptikern och icke-skeptikern har med sina olika världsbilder svårt att förstå och respektera varandra. Båda säger: det är *min* världsbild som är den riktiga.

För skeptikerna framstår den ateistiska materialismen som så självklar att många av dess företrädare bara behöver observera någon liten möjlighet till "naturlig" förklaring, hur långsökt den än kan vara, till rapporter om något paranormalt för att de med stor bestämdhet skall underkänna experiment och slutsatser: experiment har inte varit "vattentäta". Men de tycker inte att de själva behöver bevisa att fusk eller annat "naturligt", som förklarar vissa händelser, verkligen har förekommit. Bevisbördan ligger hos de andra, menar de.

Psykologiskt sett är det så att skeptikerna ansluter sig till det intellektuella och kulturella etablissemangen i tiden (på samma självklara sätt som folk förr anslöt sig till kyrkans förkunneelse; kyrkan representerade bildningen). Det är därför de också är skeptiska till exempelvis UFO-rapporter och alternativ medicin. Men de är inte skeptiska till de idag ledande kretsarnas synsätt och värderingar. De tillhör själva de kretsarna. De är människor i tiden. Men det kommer nya tider med nya tankar.

De som tror på någon alternativ världsbild är skeptiska till materialismen, ateismen, determinismen, mekanismen och till det rådande etablissemangen. De är i viss mening fritänkare. Men liksom de som kallar sig skeptiker är de ofta okritiska till det som stämmer med deras egna uppfattningar, deras egen livssyn, till exempel nya tankar och metoder, som de tar

till sig ur ibland tvivelaktiga källor.

Till dem som kallar sig skeptiker vill man säga: det finns faktiskt andra världsbilder än den ni tar för given! Det är inte självklart att er bild av verkligheten är riktig och kommer att bestå. Det är ju mycket som strider mot den. I en framtid kan människor komma att betrakta er som mörkmän i vår tid. Så var gärna litet mer kritiska, litet mer skeptiska till det idag etablerade!

Många i den vetenskapliga världen är tydligen mycket rädda för att betraktas som ovetenskapliga, idag och kanske imorgon. Den amerikanske fysikern Edward U. Condon, som stod i spetsen för en officiell amerikansk utredning av fenomenet UFO-rapporter, uttryckte rädsla för att han i en framtid skulle ses över axeln för att han hade ställt upp på en undersökning av UFO-fenomenet. Däremot visade han ingen rädsla för motsatsen, att framtidens människor skulle se honom som ett exempel på vetenskaplig förstockelse – så stor var hans tilltro till vår tids vetenskapliga världsbild, i vilken rymdfarkoster från främmande världar inte ingår som en nämnvärd möjlighet.

Till dem som ibland kallas "troende" kan man säga: ta inte för givet allt möjligt som kommer från "nytänkare" av olika slag! Prova kritiskt! Företräda öppenhet med ett kritiskt ifrågasättande!

Det ni har trott på och engagerat er för kan komma att visa sig vara falskt. Det är lätt gjort att samla på sig bevis som man intalar sig är hållfasta men som vid en objektiv, kritisk granskning faller samman som "korthus".

Lura inte er själva!

SM

Världsbilder kommer och går. Gårdagens uppfattningar om världen ruskar vi på huvudet åt idag. Och morgondagens världsbild känner vi ännu inte till. Och inte morgonmorgondagens heller. Visste vi hur framtidens människor kommer att tänka om världen, skulle vi nog förundras.

Debatt om livsfrågor på nätet

Internet ersätter idag många av de forum där man förr samlades för att diskutera angelägna ting. Och det har fördelar och nackdelar. En fördel är lättillgängligheten, om man bara har en internetuppkopplad dator – man kan delta när man själv har tid och lust, och man har god tid att formulera sig (om det inte är frågan om att snabbchatta). En nackdel är ju att man inte har direktkontakt med den man pratar med, inte kan se honom/henne i ögonen, inte avläsa kroppsspråket, inte uppfatta de finare nyanserna i det personen säger, inte kan flika in snabba följdfrågor eller kommentarer. Men det är intressant ändå.

Jag har i över ett år varit en ganska flitig besökare på en kristen hemsida som heter **The Encounter**. Där kan man delta i något som kallas **Teologiklubben**, ett diskussionsforum för debatt om olika livsfrågor – utifrån en kristen tro, som det står angivet, men den utgångspunkten kan man bortse ifrån. Det finns en rad rubriker som debatterna pågår under, och finner man ingen rubrik som passar, kan man alltid skapa sig en egen.

I Teologiklubben finns en kärna av debattörer som står för det mesta, och inläggen från dessa är nästan alltid ordrika och välformulerade. Sedan finns ett antal personer, inte sällan anonyma, som hoppar in då och då och kommer med oftast rätt korta (och ibland ganska enfaldiga) kommentarer. Huvudparten av dem som diskuterar är män. Man kan ganska tydligt uppfatta två läger. Det ena består av personer som talar för den kristna tron, svarar på frågor om den och ger sin bild av kristendomen, av vem Gud är och vad som står i Bibeln. Ett ganska genomgående mönster hos dessa är att man svarar med bibelcitat istället för med egna ord.

Det andra läget består av ifrågasättare. Det är personer som söker visa att den kristna tron har brister, att Bibeln i mångt och mycket är motsägelsefull, att den gudsbild som finns där är osannolik etc. En del av dessa har varit kristna men är det inte längre, andra är människor som tror på annat sätt än de kristna, en del kritiserar de kristnas sätt att sätta en gräns mellan sig

själva och andra, där de andra till och med kan anses komma till helvetet. Några tar upp vad kristen tro ställt till med i världen. Även rena ateister deltar i debatterna.

En sak jag lagt märke till är att många av de verkligt bra frågor som kommer upp aldrig besvaras. Oftast är det de icke-kristna som står för ifrågasättandet, medan de kristna svarar. Men ibland är det nog inte så lätt att svara, då det många gånger är svåra och kniviga spörsmål som kommer upp. Och när argumenten tryter, blir det ibland ren pajkastning, men då brukar "admin" (den som har ansvaret för hemsidan) gripa in och påpeka debattreglerna. Men för det mesta är debattklimatet hjärtligt och gott med en tydlig respekt för meningsmotståndare.

Ofta kan man iakta en trosmässig läsning. Det innebär att eftersom den egna tron framstår som sann, är andra sätt att tro inte alldeles riktiga. Och en diskussion som utgår från en sådan position, leder väldigt ofta till att man pratar förbi varann, inte tar in de andras argument och förklaringar. Det brukar då handla om att föröka övertyga om att andra har en oriktig uppfattning. Men då blir det heller inget givande tankeutbyte. Öppnar man för ett ifrågasättande av sin egen tro, förlorar man kanske sitt världsbildsmässiga fotfäste för en tid.

Själv talar jag utifrån den syn på världen som jag har. Den kan kortfattat sägas vara att allt som finns tillsammans bildar helheten, som är detsamma som Gud. Vi utgör alla delar av Guds väsen, och de åsikter och tankar som vi för fram är sanna i den meningen att de utgör delar av den totala sanningen, helheten. Men i vår värld brottas vi med kontraster, vilka dock sammansmälter till ett helt i den "högre" värld som omsluter oss, en värld av större medvetenhet och helhetsupplevelse. Det är som i yin-yang-symbolen, där det vita kontrasterar mot det svarta, men där vitt och svart tillsammans bildar hela cirkeln, som då enligt mitt sätt att se är Gud.

Denna syn avvisas dock samfällt av de kristna debattörer som jag talar med i Teologiklubben. Gud finns *utanför* skapel-

sen, men han samverkar med den och vill att den skall återgå till den perfektion den hade i början. Gud är också en *han*, som styr och ställer som han vill, men han gör det kärleksfullt förstås. Dock använder han vedergällning (inte straff) för att leda oss in i den rätta fällan. Och så har han ju skickat Jesus för att visa vem han är och för att lyfta bort all synd från Jorden. Ja, de flesta känner väl till det traditionellt kristna sättet att uppfatta tingen. Men det intressanta är att flertalet som kallar sig kristna uppfattar sig tro ganska lika som andra kristna, men när man diskuterar med dem, ser man att det finns väldigt stora skillnader i uppfattning dem emellan, förutom likheter. Alla tror på sitt eget vis men söker en trosgemenskap som ibland är tämligen tunn.

Jag går in på denna debattsida för att jag är nyfiken på andras sätt att tro, och när jag förstår grunden för andras tro upplever jag att min egen medvetenhet växer. Och så har jag väl en förhoppning om att kunna så ett och annat frö som gör att andra kan växa på samma sätt. Men många har tagit till sig Bibeln som ett slags facit som man kan gå till för att utröna vad Gud vill. Och därmed slutar de i viss mån att tänka själva.

Du kan själv kan gå in på debattsidan Teologiklubben och läsa eller skriva inlägg. Adressen är www.the-encounter.nu och vill du läsa det jag skrivit, står det under pseudonymen Agaton Pax.

Jan Torberntsson

Dorothy Maclean och Eileen Caddy 2002. Foto Adriana Sjan Bijman. Det var Eileen och Peter Caddy som tillsammans med Dorothy Maclean satte igång det andliga centret Findhorn i Skottland, 1962.

En inre röst

Att höra en röst inuti sig, när man befinner sig i trångmål, är en inte helt unik erfarenhet. Eileen Caddy berättar om hur hon började höra en sådan röst:

"Från djupet av mitt hjärta ropade jag på hjälp. Jag hade ingen annan än Gud att vända mig till.

'Var stilla och vet att jag är Gud.'

Rösten var helt tydlig och jag vände mig om för att se vem som talade..."

Men rösten var inne i henne.

Hon upplevde att det var Gud som talade. Och Guds röst blev sedan vägledande för arbetet på Findhorn.

"Tag varje enskilt problem till Mig så snart som det tornar upp sig!" sa rösten.

Några av de ledande orden:

"Börja dagen med att finna Mig precis där inne i själva ditt väsens centrum, så att du blir medveten om och känner Min frid och klarhet under resten av dagen."

Och:

"Mitt barn, du kommer alltid att märka att kärleken är botemedlet för allt."

Findhorns pionjärer följde en diet som Eileen Caddy fick från sitt inre. "Vi lärde oss att leva på grönsaker från trädgården, honung och frukt, och avvecklade gradvis först rött kött, sedan vitt kött och fågel, därefter fisk och slutligen skar vi även ned på äggkonsumtionen. Vi märkte hur vår finkänslighet växte och vi fick alltmer kontakt med de andliga rikena och naturkrafterna i

trädgården."

Var det Gud som talade i Eileen Caddys medvetande?

Genom ett medium fick hon kontakt med ett högre väsen som kallade sig John. Vid ett tillfälle sa John: "Den röst du hör är en blandning av ditt eget medvetande och källan. Det du hör är inte källan utan dess tjänare. --- Bakom rösten finns sedan en källa som är din sanna natur, som du strävar att växa in i alltmer fullödigt."

Även Dorothy Maclean hade en betydande roll i utvecklandet av Findhorn till ett andligt center. Hon "tonade in" på växterna, och hon fick veta att naturandarna verkade i samarbete med människorna på Findhorn för att utveckla trädgården. Findhorn blev berömt för sina prunkande trädgårdar.

Källa: Resan till Friheten av Eileen Caddy. Översättning: Erik Åhrberg. Regnbågsförlaget, Byvalla, 774 68 Horndal.

Man kan tro vad man vill om inre röster. Alla har inte ett positivt innehåll. Men en del har gett fascinerande resultat, och dit får man räkna Findhorn, som nu har funnits i 40 år.

Det är *en alternativ världsbild* som Findhornfolket och deras sympatisörer visar upp. Det kan ligga mycket sanning i den.

Från Eileen Caddys skrifter

Jag är med dig
Vare sig du stiger till höjderna
Eller sjunker till djupen
Är Jag där.

Jag är med dig i tystnaden
När allt är frid och harmoni
Men Jag är också där när du kallar på Mig
När du har det besvärligt
Och allt är kaos och förvirring omkring dig.

Jag är mer nära än andningen
Närmre än händer och fötter.

Jag är inom dig
Inom allt skapat
Allt är *ett* liv
Jag är liv
Jag är allt i allt.

Jubla
Tacka evinnerligt
För vi är ett.

Ur *Det levande ordet*.
Översättning: Gunnemar Envall.
Resonans förlag, Stjärnsund, 770 70 Långshyttan.
(Slut på förlaget.)

Allt du behöver, finns djupt inom dig i väntan på att utvecklas och att uppenbara sig. Allt du behöver göra är att vara stilla och ta dig tid att söka efter det som är inom dig. Då kommer du säkerligen att finna det.

Ur *Att öppna inre dörrar*.
Översättning: Erik Åhrberg.
Regnbågsförlaget, Byvalla, 774 68 Horndal.

Jag är livet, och Jag är inom er.
Jag lever, verkar och är till inom er.
Jag är oändlig.
Ni är ett med Mig, ni är ett med allt liv.

Ert medvetande växer och utvecklas oupphörligen, ni börjar fatta det eviga livets mysterium och underverk, ni börjar komma till insikt om er enhet med Mig, livets skapare – alltings skapare.

Ur *Footprints on the Path*, Sökaren 2, 1984.
Översättning: Brita Maria Adkinson

I allt du gör ska du lägga in hela din själ och vad det än är, gör det helt och fullt i sann glädje och kärlek för att hedra och ära Mig. Se hur det får den mest underbara verkan, för när allting görs i en anda av den renaste kärlek kan det inte annat än lyckas.

Ur *Footprints on the Path*, Sökaren 8, 1985.
Översättning: Brita Maria Adkinson.

Jaget är helt glömt och du vet inte av något annat än att älska och tjäna dina medmänniskor: att ge, ge, ge.

Vilken glädje du erfar, vilken oerhörd glädje! Endast givandet kan frambringa en sådan underbar inre glädje och lycka som ingen kan ta ifrån dig och ingen kan dämpa.

Ur *Footprints on the Path*, Sökaren 3, 1985.
Översättning: Brita Maria Adkinson.

Gåtan

Mänskligheten är framsprungen ur det fruktansvärda. Eoner av blod och skrik, pina, fruktan och kaos är förmänniskans historia. I det animaliska har vi våra rötter, i det skräckinjagande undermänniska, där levande entiteter jagar, dödar och äter upp varandra. Fiendskap mellan det som lever utmärker universum. Varje art strävar kallt och rått efter sin egen överlevnad i kamp mot andra arter. Universum synes amoraliskt, likgiltigt för de enskilda individernas lycka. Det skyddar ej sina barn, utan lämnar dem i en kall och hänsynslös värld. Kanske sker detta av nödvändighet, kanske kan det inte vara annorlunda. Med mycket enkla livsformer har allt börjat; därur har alltmer komplicerade former utvecklats. Som om universum söker sig fram.

Vi människor är följder av gåtfulla förändringar, där vår art sprungit fram ur en livsgrund som tycks sakna medkänsla och värme.

Genom lidande under tidsrymder så långa att vi knappt kan föreställa oss dem har livet stigit mot något som från början kan ha synt som en omöjlighet. Godhet blir till på jorden för första gången hos vårt släkte, människan. Kärlek föds in i världen genom oss. Jorden har till sist fött fram oss, efter evigheters pina, kanske som en triumf för universum.

Men det animaliska, brutala, i en myllrande rikedom finns ännu vid vår sida. Det är en del av allt, ett uttryck för dess väsen. Och själva är vi inte trygga, utan utlämnade åt naturen, som tycks bryr sig lika litet om oss som individer som om andra små detaljer i universums stora bygge. Det, som drabbar oss, skadar inte världsalltet, lika litet som en skadad gren eller ett vissnat löv drabbar trädet.

Men vad är kosmos innersta verklighet och sanning? Är kosmos till stora delar som ett oskrivet blad, där ändå en storartad utveckling kommit igång?

Är kosmos i själva verket en levande Varelse, som långsamt reser sig ur sin bestialiska grund till högre insikt?

Blir kärleken i världsalltet till genom oss? Iakttar Varelsen vår förmåga att utveckla kärlek, medkänsla och omtanke? Är det vi som är blösset som kastas in i den ovissa framtiden och lyser upp den? Är vi den viktigaste delen i universums plan för sin egen utveckling? Vill universum något betydelsefullt med oss? Vi är biologiskt nära nog perfekta, med en vidunderlig hjärna på toppen. Med den hjärnan kan vi uträtta storverk, om vi inte föröder allt. Universum har byggt hjärnan i en lång skapelseprocess. Det är ett otroligt vackert arbete.

Men det avgörande för vår arts framtid är vårt inre. Det är där som det i djupaste mening mänskliga tar form, i tankens och viljans värld. Kanske är det också där som universums hemlighet finns förborgad. Är vi alla i botten av vårt väsen samma verklighet, som är världsgrunden? Så har det sagts.

Vi lever i alla händelser i en vidunderlig värld och är själva en del av det Otroliga, en del av Gåtan.

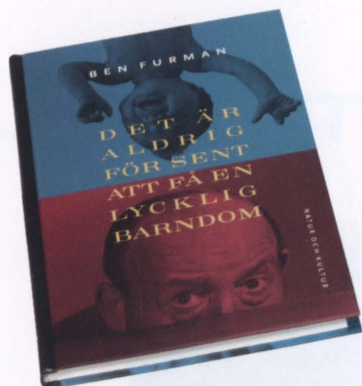
SM

Långsamhetens bok

Bli medlem nu i **Natur och Kultur DIREKT**
– bokklubben för eftertanke, fördjupning
och förändring. Välj två böcker för
endast 49:-/st och du får
Långsamhetens lov för

0:-

Lycklig vuxendom

Det går att omvärdera sin barndom, eller i alla fall skaffa sig en barnsligare och roligare "vuxendom". Den finländske psykiatern Ben Furman anser att vi ofta har en onödigt ödesmättad syn på barndomens betydelse för ett fullvärdigt och lyckligt liv i vuxen ålder.

DET ÄR ALDRIG FÖR SENT ATT FÅ EN LYCKLIG BARNDOM

av Ben Furman.

Inbunden, 128 s. (Ca-pris 223:-)

Bok nr: 1323 **49:-**

Vi vet
mer än
vi tror

Omvälvande bok

De senaste årtiondenas forskning i omedveten kommunikation visar att vi i vårt dagliga liv uppfattar betydligt mer med det omedvetna än vad man tidigare trott. Den omedvetna intelligensen formar våra handlingar, samspelet med andra och vår upplevelse av verkligheten omkring oss. Den ansedde danske psykoterapeuten Ole Vedfelt vänder upp och ner på invanda föreställningar om mänsklig kommunikation och de processer som försiggår i vårt inre.

OMEDVETEN INTELLIGENS

av Ole Vedfelt.

Inbunden, 380 s. (Ca-pris 275:-)

Bok nr: 2408 **49:-**

S
V
A
R
S
K
O
R
T

FULLSTÄNDIGT FÖRNAMN OCH EFTERNAMN

TEXTÅ, TACK!

EV. FÖRETAG/AVDELNING

UTDELNINGSDRESS

POSTNUMMER OCH ORT

EV. ANNAN FAKTURAADDRESS:

NAMN/FÖRETAG/AVDELNING

UTDELNINGSDRESS

POSTNUMMER OCH ORT

En anmälan till NoK DIREKT innebär att klubben får rätt att lagra de på svarskortet lämnade uppgifterna, samt att använda dessa uppgifter i

marknadsföringssyfte. Det betyder att du kan få erbjudanden från företag vars produkter/tjänster vi tror kan intressera dig. Om du inte vill få sådana

Ja!

Jag har tagit del av medlemsreglerna och vill bli medlem i NoK DIREKT. Jag väljer följande två böcker för endast 49:- styck:

Bok nummer

Bok nummer

Jag får **Långsamhetens lov** (2606) helt utan extra kostnad

Dessutom vill jag köpa

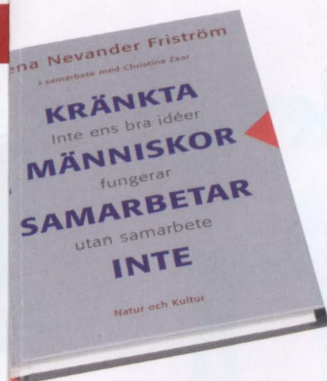
Vardagslivets psykopatologi (1287) för endast 295:-

Psykologins historia (2409) för endast 275:-

erbjudanden kontaktar du kundtjänst, så ser vi till att dina uppgifter spärmas för sådan användning.

POSTA DITT SVARSKORT SNARAST ELLER FAXA TILL: 08-618 48 20.

Kränt på djupet

Att inte bli sedd, att mötas med tystnad, bli härmad, utsättas för omvärldens tolkningar, ständigt möta misstro, alltid bli avbruten ... listan på kränkande beteende kan göras lång. Och dessa beteenden kan på ett mycket djupare sätt än vi tror störa och skada både våra personligheter och relationer. Lena Nevander Friström diskuterar vad vi kan göra för att bryta dessa, både egna och andras, kränkningar.

KRÄNKTA MÄNNISKOR SAMARBETAR INTE

av Lena Nevander Friström.
Inbunden, 136 s. (Ca-pris 233:-)
Bok nr: 2342 **49:-**

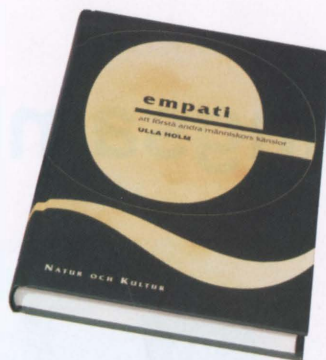
Använd
din
vrede

Konstruktiv vrede

Vreden är en fruktbar kraft som kan användas konstruktivt. Mellan att slå vilt omkring sig och att svälja allt finns ett alternativ: att frimodigt möta konflikter. Det handlar inte om att få rätt utan att komma till sin rätt. Vrede är en naturlig reaktion när vi behöver hävda oss själva och sätta tydliga gränser, skriver Verena Kast i denna kloka bok.

VREDENS KRAFT

av Verena Kast.
Mjukband, 230 s. (Ca-pris 170:-)
Bok nr: 2854 **49:-**

Att fånga upp känslor

Empati är inte detsamma som att vara snäll eller tycka om. Det är mer komplicerat än så. Men med utbildning och träning kan man öka den empatiska förmågan och lära sig psykologiska strategier. Ulla Holm har uppdaterat sin välkända bok Empati med de senaste årens forskning inom området. En bok för alla som vill fördjupa sin förståelse för andra människors känslor.

EMPATI

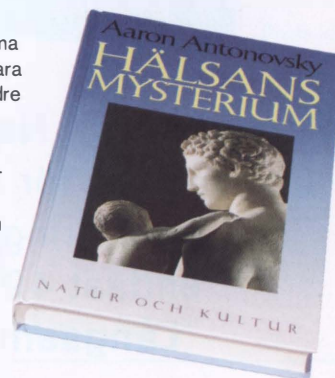
av Ulla Holm.
Inbunden, 236 s. (Ca-pris 382:-)
Bok nr: 1054 **49:-**

Kasam - nyckeln till hälsa

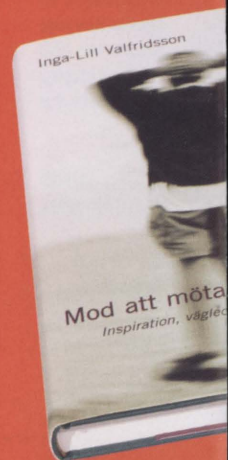
När två individer utsätts för samma långvariga stress kan den ene klara sig utan problem medan den andre insjuknar. Varför reagerar vi så olika? Svaret är KASAM = känslan av sammanhang. När du upplever din tillvaro som begriplig, hanterbar och meningsfull har du hög KASAM. Din motståndskraft växer, du har lättare att reda ut svårigheter och behåller hälsan.

HÄLSANS MYSTERIUM

av Aaron Antonovsky.
Inbunden, 256 s. (Ca-pris 276:-)
Bok nr: 1004 **49:-**

Välj
böcker
49:- s

Tid för förändring

Vill du lämna det gamla nytt sätt? Eller har du s förändring och situation redd på? Oavsett om d med eller mot din vilja ä bok en rik kunskapskäll ning och konkret handli

MOD ATT MÖTA FÖRÄ

av Inga-Lill Valfridsson.
Inbunden, 240 s. (Ca-p
Bok nr: 2679 **49:-**

Anmäl dig på nätet: www.nok.se/direkt

Välj två böcker för 49:- styck

En bok
att använda
ofta

Tid för förändring

Vill du lämna det gamla och forma ditt liv på ett nytt sätt? Eller har du ställts inför en plötslig förändring och situationer du inte varit förberedd på? Oavsett om du står inför förändring med eller mot din vilja är Inga-Lill Valfridssons bok en rik kunskapskälla för inspiration, vägledning och konkret handling.

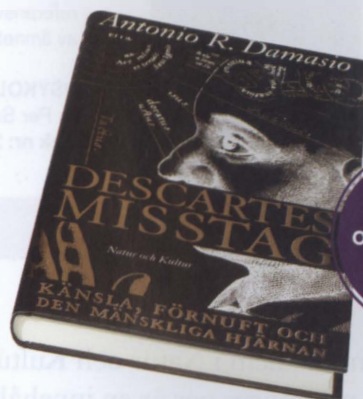
MOD ATT MÖTA FÖRÄNDRINGAR

av Inga-Lill Valfridsson.
Inbunden, 240 s. (Ca-pris 254:-)
Bok nr: 2679 **49:-**

KÄRLEKSRELATIONEN

av Tomas Böhm. Inbunden, 372 s. (Ca-pris 233:-)
Bok nr: 2412 **49:-**

Förnuft
och känsla
hör ihop

Kropp och själ

Varför gjorde Descartes ett misstag när han skilde på kropp och medvetande? Den moderna hjärnforskningen visar att förnuft och omdöme hänger samman med vårt känsloliv. Antonio Damasio har skrivit en spännande introduktion till kunskapen om vår hjärna. Han belyser sin forskning med skildringar av dramatiska människoöden.

DESCARTES MISSTAG

av Antonio Damasio.
Inbunden, 340 s. (Ca-pris 329:-)
Bok nr: 1647 **49:-**

Fördjupat förhållande

Lever du, eller vill du leva, i ett parförhållande? Då är Kärleksrelationen en bok för dig. Tre populära böcker om parförhållanden, Efter förälskelsen, Om otrohet och Ska du säga! finns nu samlade i en volym. Tomas Böhm, författare, psykiater och psykoanalytiker menar att utmaningen är att fördjupa förhållandet, våga leva i nuet och att låta relationen utvecklas och inte bara räddas.

Lugn och
ro dygnet
runt

Lev mer avspänt

När kroppen blir riktigt avspänd, då blir också hela personligheten avspänd. Effekten sprider sig som ringar på vattnet. Den avspända människan skapar en trygg atmosfär omkring sin person och man smittas av hennes lugn och ro.

Som en röd tråd genom boken går den djupa förvisningen om att alla som vill kan lära sig avspänning på det här sättet. Det kan bli ett sätt att leva – dygnet runt.

AKTIV AVSPÄNNING

av Birgitta Rudberg.
Mjukband, 300 s. (Ca-pris 159:-)
Bok nr: 3129 **49:-**

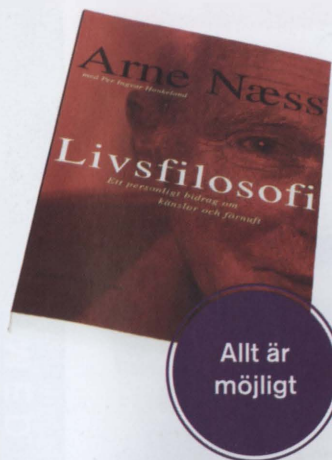

Så blev du den du är!

Storasyter blir ofta självständiga. Mellanpojken ofta omtänksam och kamratlig. Boken visar hur vår personlighet och våra liv påverkas av vår plats i syskonskaran och ger en djupare förståelse för varför man blir den man blir.

FAMILJEMÖNSTER OCH PERSONLIGHET

av Oluf Martensen Larsen/Kirsten Sørrig.
Inbunden, 246 s. (Ca-pris 297:-)
Bok nr: 3020 **49:-**

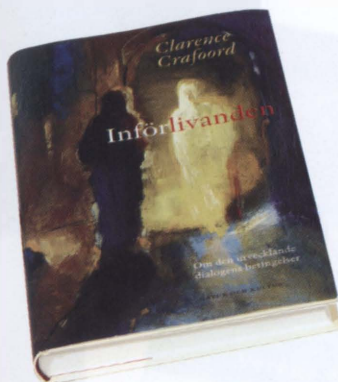

Nya möjligheter

Allt är möjligt, allt kan hända, säger den kände norske filosofen Arne Næss. Han uttrycker stor optimism över människans möjlighet att vara en skapande livskraft på jorden. Här lyfter han fram känslornas betydelse för våra tankar och handlingar. Det är en utmaning för människan att ändra negativa känslor i en positiv riktning för att nå bättre livskvalitet och uppriktig glädje.

LIVSFILOSOFI

av Arne Næss.
Mjukband, 195 s. (Ca-pris 159:-)
Bok nr: 2714 **49:-**

Utvecklande dialog

Vilka är villkoren för det som får en speciell innebörd i våra liv, som påverkar oss på djupet – till skillnad från det som inte berör oss och bara går oss förbi? Hur inträffar de förändringar som bygger på nya införlivanden som ersätter gamla sätt att vara? Det är frågor som sysselsatt Clarence Crafoord under hela hans yrkesverksamma liv som psykiater och psyko-analytiker. I Införlivanden summerar han sin långa erfarenhet och blickar framåt.

INFÖRLIVANDEN

av Clarence Crafoord.
Inbunden, 286 s. (Ca-pris 275:-)
Bok nr: 2472 **49:-**

Förebygg utbrändhet

Bosse Angelöw presenterar ett effektivt självhjälsprogram för att förebygga och motverka stress och utbrändhet. Personer som redan följt programmet berättar att de blivit lugnare och effektivare, att de börjat tänka mer positivt och fått bättre självförtroende. Som någon sa efteråt: Jag njuter mer av livet!

KONSTEN ATT HANTERA STRESS

av Bosse Angelöw.
Inbunden, 170 s. (Ca-pris 276:-)
Bok nr: 1431 **49:-**

Välkommen till Natur och Kultur DIREKT

– en specialbokklubb med människan och mänskliga relationer i fokus. Vi vänder oss till dig som är intresserad av psykologi, pedagogik, filosofi, etik, religion och livsåskådning, vård och omsorg, relationer, personlig utveckling, hälsa och friskvård. Inom dessa och angränsande ämnen bevakar vi hela den svenska utgivningen av såväl kvalificerad facklitteratur som böcker av populärvetenskaplig karaktär. På ett år presenteras ca 300 nyheter. Bättre överblick kan du inte få!

Förmåner

Medlemstidningen utkommer med 9 nr/år och varken den eller medlemskapet kostar någonting. Periodens Bok och andra viktiga nyheter presenteras utförligt.

Du får 15-40% rabatt på böckerna du köper jämfört med handels cirkapriser. Du hittar dessutom ofta specialerbjudanden och böcker till extra låga priser.

På klubbens nätplats www.nok.se/direkt har du ständig tillgång till hela sortimentet.

Enkla regler

Om du vill ha Periodens Bok behöver du inte göra någonting – den kommer automatiskt. Vill du avbeställa den eller beställa andra böcker gör du det före angivet "sista svarsdatum", enkelt och smidigt på vår webbplats, per telefon, fax eller portofritt svarskort. Om du ångrar ett köp har du alltid 10 dagars reträtt.

Böckerna levereras per post. Inbetalningskort

och momsredovisande faktura medföljer. Oavsett hur många böcker du beställer betalar du endast en porto/packavgift per beställning, f n 36 kr.

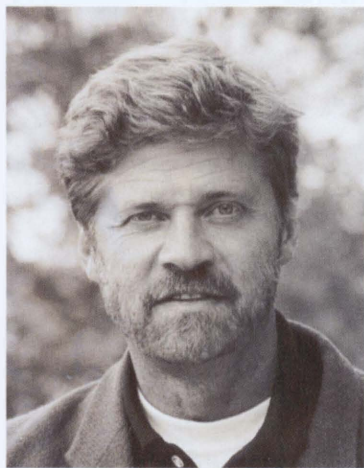
Allt du åtar dig att köpa är en valfri bok per år ur klubbens sortiment. När du köpt din första bok, utöver välkomstpaketet, kan du när som helst säga upp ditt medlemskap. Om du önskar gå ur klubben innan du fullgjort ditt åtagande, debiterar vi skillnaden mellan dina välkomstbäckers ca-pris och introduktionspriset.

För att få bli medlem måste du ha fyllt 18 år. Din anmälan får inte innebära att det uppstår två medlemskap i samma hushåll.

*”Vår tids kultbok.
En allvarlig bok
om livsnjutning och
lustläsning om det
djupa allvaret.”*

Ditt pris
0:-
ca-pris i handeln
254:-

– Det finns en verklig livsnjutning, som blott den kan ta del av som stannar upp och tar livet och sig själv på djupt allvar, säger Owe Wikström, som i **Långsamhetens lov** visar oss på några vägar för att stärka vår integritet, att möta tystnadens svarta tankar och att öka livskänslan.